

Donderdag de 12e

Wat doen mensen die
vooruit willen in een
jaar waarin alles op
zijn grondvesten trilt?

M^K

MARTIJN KAGENAAR
positionering & profilering

Inhoud

- Tys van Elk – ‘Ik hoop dat we een blijvende stap hebben gezet’. p4
Xavier Cortenraedt – ‘Veel geleerd van onze drukste zomer ooit’. p8
Simone van Trier – ‘Mensen zonder masker zijn mooier’. p12
Paul Rinkens – ‘Ik had het gevoel dat ik uit de gevangenis kwam’. p16
Saskia Goetgeluk – ‘Teams is een drama voor innovatie’. p20
Frans Pollux – ‘Naar wie moet je nog luisteren?’. p24
Nico Haenen en David Deprez – ‘Corona bewijst onze kracht’. p28
Helen Mertens – ‘Er valt echt niks te ontkennen’. p32
Rob Müller – ‘Digitaal? Het is efficiënt maar schraal’. p36
Camille Oostwegel – ‘Eigenlijk was dit een ideaal startjaar’. p40
Brigitte van Eck – ‘Ik wil meer samenwerken met makers’. p44
Karin Straus – ‘De wereld zoekt een nieuw soort leiders’. p48
Jan-Paul Rutten – ‘Een beetje duurzaam is geen optie’. p52
Christine van Basten – ‘Ik ben er wel van maar ga er niet over’. p56
Dorrie Eilers – ‘Weinig te doen en toch heel druk’. p60
Edwin Jacobs – ‘Corona bracht ons sneller naar de volgende fase’. p64

M^K

Ontwerp huisstijl: Jorg Kuijl
Vormgeving publicatie: Malu Tonnaer

We zijn nu een jaar na de eerste lockdown. We hadden op die ‘donderdag de 12e’ maart 2020 nog geen flauw idee wat er precies op ons afkwam. Ja, in China woekerde een virus. En in Noord-Italië stierven daar mensen aan. Noud Welling (oud-president van De Nederlandse Bank) zei op de radio: ‘Een zwarte zwaan vliegt ons luchtruim in.’

En voor we het wisten liepen onze ziekenboegen vol en gingen overal de reddingsboeien uit. Even viel alles stil. Straten en snelwegen bleven leeg. De lucht klaarde op. We hoorden weer vogels fluiten. Gelukkig scheen de zon en konden we massaal naar buiten: wandelen. Bij regen gingen we puzzelen, films streamen of podcasts luisteren. Intussen ontdekten we dat we prima online kunnen vergaderen, college volgen en zelfs pubquizen.

Wat was het raar. En wat wende het snel. Het jaar leek een te snel afgespeelde film, in *slow motion*. Niks was normaal. Alles was paradoxaal. Historicus Yuval Harari – die van ‘Sapiens’ – concludeerde in de Financial Times dat de wetenschap ons verbluffend snel uit de crisis had geholpen als de politiek niet verbluffend inconsequent was geweest. COVID-19 dendert dus nog wel even door. Cafés dicht, hogescholen stil, net als theaters, bioscopen en concertzalen. En intussen zijn de pakhuizen vol, net als de wijnkelders en onze agenda's vol uitgestelde plannen.

De optimist in mij dacht dat we vanaf december onderhand wel op ‘het coronajaar’ konden terugblikken. Daarom ging ik met mensen praten om te leren van hun learnings. Directeuren, zelfstandigen, bestuurders, ondernemers. Uit de industrie, cultuur, dienstverlening, horeca, zorg, onderwijs. Ik hoorde persoonlijke geschiedenissen, wijze lessen en spannende reflecties over feiten vs. fictie, nieuw vs. normaal en maskers die afvielen in een jaar dat we een masker moesten opzetten.

Het was een voorrecht om deze gesprekken te voeren. En als ik er één ding van leer, dan is het dat we *learnings* continu moeten herzien: continu blijven speuren naar nieuwe mogelijkheden.

Martijn Kagenaar
Maastricht, 12 maart 2021

‘Ik hoop dat we dankzij deze schok een blijvende stap hebben gezet’

Tys van Elk
LIOF - directeur

Tys van Elk bevond zich met Limburgs regionale ontwikkelingsmaatschappij LIOF in het oog van de economische orkaan. Opeens moesten er massaal reddingsboeien uitgegoid worden. Niet alleen het Rijk, ook de regio buffelde mee en sprong in de bres voor ondernemers. Seminars, workshops en andere evenementen voor kennisuitwisseling en inspiratie werden online georganiseerd. Hoe reflecteert hij als directeur op dit jaar?

Geen brandweercommandant

Ik zat die dag met 20 collega's op kantoor, keek naar de persconferentie en heb direct iedereen naar huis gestuurd. Het voelde zó groot, zó ongewis... Die onduidelijkheid maakte ook dat ik me opeens een echte crisisheld waande. Crisismanager of brandweerman spelen geeft ook wel een goed gevoel omdat je direct impact hebt. Maar je moet de knop zo snel mogelijk omzetten en verder kijken. Ik voelde aan alles dat dit wel even ging duren. Daarom hebben we als managementteam de volgende dag al gezorgd dat iedereen thuis echt goed kon werken. Fysiek: kom nog één keer naar kantoor voor een goede stoel en een groot beeldscherm. En sociaal begonnen we meteen met een dagelijkse nieuwsbrief om de communicatielijnen open te zetten: hoe maakt iedereen het, wat gebeurt er, wie doet wat?

Bijzondere vibe:

vrijheid in gevangenschap

Het voelde alsof de hele wereld ging veranderen. Mijn moeder moest voor revalidatie naar een zorghotel maar werd vanwege coronagevaar ontslagen. Dus werd ik mantelzorger. Spuiten zetten, steunkousen aantrekken. En om LIOF heen veranderde er natuurlijk nog veel meer. De eerste maanden voelde het voor mij toch best positief. Iedereen deed een reality check en wilde iets betekenen voor de ander. Het bruisde van de initiatieven. Je zat snel met iedereen op dezelfde golflengte. Met de andere regionale ontwikkelingsmaatschappijen maakten we ons in Den Haag sterk voor een overbruggingsregeling voor startups, scale-ups en innovatieve mkb'ers. En die kwam er!

Hoe blijvend zijn de veranderingen?

We konden plotseling heel veel: mét digitaal werken en zonder korte vlieg-vakanties. Het leek alsof we een echte stap maakten op zaken die niet veranderlijk leken. Inmiddels lijkt het soms dat we de crisis geaccepteerd hebben en wat terugvallen in ons oude gedrag. Het vaccin lost alles op, was die mooie vibe dan maar een kleine glitch? Ikzelf zie 2020 als een wake up call voor de hele wereld. Dat gevoel van nabijheid en urgentie moeten we vasthouden.

Andere balans

We moeten dus ook ankers uitgooien. Bijvoorbeeld met een andere balans tussen financieel en maatschappelijk rendement. Juist LIOF kan een goede ontwikkeling in Limburg ondersteunen door met ondernemers oplossingen te vinden op de maatschappelijke uitdagingen. Niet als softe 'tree hugger'. Bij mij is die beweging blijvend, een echte 'stapverandering'! Met LIOF zijn we dan ook perfect gepositioneerd om de transitie aan te jagen. Ik krijg daar veel energie van en wil LIOF en heel ondernemend Limburg daarbij betrekken.

Nederig, dus extra verantwoordelijk

Wat ons dit jaar is overkomen, maakt me nederig. Ik zie dat de wereld minder maakbaar is dan ik dacht. Maar juist wat ik kán bijdragen, wil ik daarom nóg beter doen. Geen kansen meer voorbij laten gaan. Proberen is al een goed begin. Iedereen binnen LIOF begint dat op zijn eigen manier in te vullen. Jammer dat dat nu digitaal moet, dat is wel een handicap. Het omgooien van een organisatie doe je het liefst als je dicht bij elkaar zit. Maar we doen het toch. Want onze verantwoordelijkheid om snel te handelen wordt alleen maar groter.

Geen dagdromers

Natuurlijk is er het economische belang dat we dienen, maar het een sluit het ander niet uit, het kan elkaar zelfs versterken. We moeten ondernemers meenemen en hen de kansen vanuit de transities duidelijk maken. We helpen ze in hun eigen tempo naar nieuwe verdienmodellen. Die overtuiging voelen we steeds meer met zijn allen. LIOF voelt zich aanjager voor de transities in energie, circulariteit, gezondheid en digitalisering. Er is nog zoveel te halen! Als LIOF-directeur ben ik een veel grotere roepstoeter dan hier thuis. Dat is de rol die ik de komende jaren wil pakken. Dat kan en wil ik niet alleen, dat doen we samen met partners en ondernemers want de beweging is veel groter dan ik of LIOF alleen aan kan!

nieuw - normaal

We hebben schokken gekregen die zaken versnellen. Kijk hoe wij nu praten, jij in Maastricht en ik in Roermond. Een jaar geleden dachten we dat dat aan tafel moest met een glas wijn erbij. Ook de overheid heeft een hele nieuwe rol gepakt, met effect. Dat is positief. Maar blijft dat nieuwe normaal het nieuwe normaal? Of gaan we terug naar oud gedrag? Ik denk dat elke schok uiteindelijk tot een ander nieuw normaal leidt! We zijn door Covid wel degelijk een stap verder in het bewustzijn hoe kwetsbaar we zijn, en we passen ons daar ook op aan. En er komen meer schokken, Brexit staat voor de deur en ook die brengt ons weer een stap verder. Dat is mijn hoop!

digitaal - fysiek

Ik dacht dat het een tegenstelling was, maar die is weggefallen. Dat vind ik het mooie van deze crisis. We hebben geleerd dat beide kunnen en beide nodig zijn.

feiten - fictie

'Vroeger' zeiden we dat iedereen zijn eigen waarheid heeft, vanuit de veronderstelling dat iedereen toch wel voor 80% dezelfde waarheid zag. Maar Trump bewees het tegendeel, hij was geen clown zoals we dachten. Zijn fans hoorden hún waarheid en die overlapte nauwelijks meer met de onze. Daarom is de tegenstelling feiten-fictie de grootste bedreiging voor de toekomst. Waar baseer je je beslissingen nog op? Is de waarheid objectief of geldt de stem van de machtigste?

'De tegenstelling feiten-fictie is de grootste bedreiging voor de toekomst.'

‘Veel geleerd van onze drukste zomer ooit’

Xavier Cortenraedt
Chapeau – brand manager

Foto: Harry Heuts

Xavier Cortenraedt stuurde me via LinkedIn een berichtje dat mijn nieuwsgierigheid wekte: “[...] Bij ons een jaar met ups and downs: Top Q1, Slecht Q2, Top Q3 en nu vrij aardig Q4. Zoals het er nu uit ziet, sluiten we het jaar goed af en beter dan vorig jaar. Maar het vergt veel flexibiliteit, inspanningen, innovaties en omdenken in nieuwe kansen. Maar dat maakt het ook weer leuk! Tot snel en veel succes! Xavier” ‘Beter dan vorig jaar’...

Dat hoor je dit jaar niet vaak. Dat vroeg om een uitleg. Xavier gaf die graag.

Alle hens aan dek

Donderdag 12 maart zat ik op kantoor. Het was de tweede TEFAF-week. Dat zijn onze hoogtijdagen. TEFAF ging die dag niet meer open. Dus dat was alle hens aan dek: bezoekers van onze stand afbellen en de standbouwer eerder laten afbreken. Allemaal heel praktisch. We waren nog helemaal niet bezig met de impact daarna. Ik dacht: dit worden een paar hobbelige weken en dan kijken we wel weer verder.

Geldkranen gaan dicht

Vrijwel direct draaiden de grote mode- en juwelenmerken de geldkraan dicht. Hun budgetten en afstand tot ons zijn groter, maar al snel volgde ook de regionale MKB'er. Wij gingen daar soepel mee om. Je kunt wel op de kleine lettertjes wijzen maar de volgende keer ben je ze kwijt. Van de hotelschool heb ik overgehouden dat ik de ander op de eerste plaats zet. Ik wil straks ook nog met die persoon aan tafel kunnen zitten.

Toen bleek het langer te duren

We moesten onze april-editie cancelen... voor het eerst in 23 jaar kwam Chapeau niet uit. We zagen dat sales op korte termijn niet ging werken. Bovendien vielen in het voorjaar onze geplande hoofdthema's 'Koningsdag' en 'terrassen' weg. Maar we kunnen wél hoogwaardige content maken waarmee we mensen een podium kunnen bieden. Geen magazine, maar mooie artikelen en video's op onze site. We begonnen met een serie over restauranthouders. En later volgden er nog een paar specials.

Lagere versnelling

Normaal draaien wij altijd in de 5e of 6e versnelling: twee maanden sprinten naar de volgende editie en zodra die bij de drukker lag – hup! – de volgende. Nu draaiden we in april en mei in de 3e en 4e versnelling. Maar het bracht ons wel iets nieuws. We maakten andere content waarmee we andere doelgroepen bereikten.

Nieuwe klanten, nieuwe producten

Mensen die het van netwerkbijsamenkomsten moeten hebben, zoals bankiers en accountants, gingen nu meer dan normaal bij ons adverteren. Dus het juni-nummer liep vrij snel vol, ook met de focus op lokaal toerisme. Maar leuker was: we breidden onze dienstverlening uit en richtten ons sindsdien meer op de productie van kwalitatieve content. Niet meer alleen voor onze eigen kanalen maar ook op maat van een klant.

Drukste zomer ooit

De luchthaven bestond 75 jaar en wilde een krant. L1 bood zendtijd aan en de VVV wilde rustige plekjes promoten. En zo gebeurde het dat we naast het magazine 24 tv-items voor L1, 50 videoblogs voor LWV en een krant van 32 pagina's maakten. We waren opeens veel declabeler. We sluiten dit jaar dus goed af, zeker dankzij dat drukke derde kwartaal.

En nu?

Die tendens zet zich door. Zelfs communicatiebureaus komen nu naar ons. Dat versterkt elkaar: enerzijds maken we content, anderzijds kunnen wij die goed distribueren. Een video voor een modezaak heeft bij ons meer bereik dan hun Instagram met 200 volgers. Wat wij nu dan zijn? Een contentbureau? Nee, we zijn ook nog steeds uitgever. Plus een platform. We groeiden van 'het exclusieve magazine voor het goede leven in Belgisch en Nederlands Limburg' naar 'exclusief platform'. En nu bedienen we ook platforms voor anderen. Hoe je dat dan noemt? Dat is een leuke vraag voor onder de kerstboom.

Meer stabiliteit

Die extra focus op contentproducties maakt ons stabiel. We hebben er al een paar in de planning dus dat is een mooi fundament voor 2021. Voorheen maakten we zes keer per jaar een magazine. En of dat nummer rendabel was, wist ik pas een week voor we gingen drukken. In de tussentijd waren we steeds vol in de sprint naar de deadline. Nu verdienen we ook geld met andere activiteiten. Sterker, de magazines worden op den duur de kers op de taart omdat veel kosten al gedekt zijn door de andere activiteiten. Daarom zijn we ook gestopt met pure advertentiepaginasales. Klanten willen een creatieve persoon die meedenkt.

‘Voor mij hoeven we 2020 echt niet zo snel mogelijk te vergeten.’

fysiek - digitaal

Ik ga voor fysiek! Corona leidt wel tot meer digitale ontmoetingen, maar we willen elkaar in de ogen kijken, het gevoel hebben dat je samen iets bedenkt. Een brainstorm kan niet digitaal! Webinars volg je drie keer enthousiast, maar na vijf keer doe je intussen ook je mail.

morgen - overmorgen

Tot dit jaar waren we altijd bezig met vandaag. Deadline halen, avondje rust en door! Nu evalueren hoe we in 2020 veranderd zijn, wat dat betekent voor 2021 en de jaren daarna. Dat dwingt je om tijd te nemen voor morgen. Niet al je effort in vandaag steken!

plezier - verwarring

Voor mij hoeven we 2020 echt niet zo snel mogelijk te vergeten. We leven maar 80 jaar, dus kijk ik niet alleen naar wat niet kan, maar ook hoe we nog plezier kunnen hebben. Ik heb volop genoten van een kleinschalig huwelijk en ons nieuwe huis. Ik geef dit jaar een 8!

‘Mensen zonder masker zijn mooier’

Simone van Trier
Dagvoorzitter, presentator

Foto: Willeke Machiels

Al weken voor ‘Donderdag de 12e’ liep de agenda van presentator en dagvoorzitter Simone van Trier leeg. Haar werk viel stil omdat evenementen massaal werden geannuleerd. Maar al snel haalde ze haar leergierige hart op in de nieuwe wereld van hybride events: ze verhuisde van luxe congreszalen naar hi-tech studio’s op bedrijven-terreinen. Hoe kijkt zij terug en vooruit?

Donderdag de 12e

A mijn internationale congressen waren al geannuleerd. Ik voelde dan ook al snel dat dit heel groot zou worden. Toen ben ik mijn ramen gaan lappen. Dat doe ik altijd als ik onrust voel. Zoiets fysieks, om orde te scheppen in mijn hoofd. Dus toen Rutte zich ‘s avonds meldde had ik al besloten dat mijn werk er even niet meer zo toe deed. Leiden van debatten, conferenties voorzitten, presentatie-training... allemaal heel belangrijk, maar nu even niet. Er kwam een grote crisis aan. Dan moet je je plek kennen en kijken wat er echt toe doet.

Oudjes in de buurt

Ik heb nog tijdens Ruttés speech op LinkedIn gezet dat we moesten zorgen dat de mensen in de zorg hun werk konden blijven doen. Mijn werk hield op en er ontstond behoefte op een andere plek. Dus wat kan ik doen? Dat is toen enorm gedeeld en geliked alsof het een groot inzicht was, maar voor mij was het iets doodnormaals. Ik deed boodschappen voor oudjes en ging op kinderen passen. Gewoon simpel door aan te bellen en met briefjes in de bus. Geen websites en systemen, maar direct, voor de mensen vlakbij.

Geen autopilot

Maar mensen blijven natuurlijk van alles met elkaar willen bespreken. In mei begonnen toen de eerste ‘hybride’ conferenties: een paar mensen in de studio en de rest kijkt via een stream. Dat had ik nog nooit gedaan, het was helemaal nieuw. En ik vond het superleuk. Aan mijn automatisen had ik opeens niks meer. Dit vroeg een totaal andere aanpak.

Shabby fabrieksterreinen

Ik ben sindsdien op de gekste plekken geweest. Op achteraf terreintjes hadden verhuurders van AV-apparatuur – die door het wegvallen van events omzet zagen verdwijnen – state-of-the-art studio’s ingericht. Werkelijk fantastisch. Het was een periode van totale energie. Van ontdekken.

Superefficiënt

Vandaag heb ik weer een halve dag hybride gewerkt met mensen uit heel Europa. Niet meer allemaal het vliegtuig in voor die ene ochtend, maar gewoon in hun eigen omgeving. Online moet het event wel veel beter voorbereid worden: nóg dichter op de inhoud, spot-on. Omdat het zo kort is.

Geen welkom met koffiebuffet, geen finger foods, puur de inhoud. Ik hoop dat een deel van deze werkwijze blijft bestaan.

Derde dimensie ontbreekt

Online een discussie leiden is veel moeilijker, vooral als het gaat schuren en je wilt even doorpakken. Het kan dan agressief overkomen als je iemand online 'de maat neemt'. Dat risico moet je nu van tevoren nog beter inschatten. Op een podium kun je improviseren, heb je meer tijd, kun je er vol in gaan. Dan voel je dat de zaal óók de hele waarheid wil weten. Nu sta je alleen en zit iedereen zwijgend mee te kijken. Dat ademende organisme van de zaal mis ik wel.

'War of the screens'

In de zaal zitten mensen vast, nu staan er altijd nog twee schermen open: Whatsapp en één of ander document waar ze mee bezig zijn. Je audio én video moeten dus aantrekkelijk blijven. Ik heb het trouwens nooit een 'schande' gevonden dat mensen in de zaal op hun telefoon bezig zijn. Soms zoeken ze iets op wikipedia, of delen ze een mening met anderen in de zaal. Ze zitten heus niet allemaal te facebooken.

Enorm potentieel bereik

Je kunt heel veel extra bereik genereren als je van tevoren bedenkt wat je los kunt monteren voor social media. De voorbereiding duurt langer, maar de impact is groter. Je doet het niet meer alleen voor die mensen op dat moment in die zaal. In een van de eerste online conferenties waren er maar 60 kijkers op 120 aanmeldingen. Dat was balen, ál die voorbereiding voor dat kleine clubje? Maar twee weken later hadden ruim 700 mensen de content gezien en was de opdrachtgever hemelhoch jauchzend. Offline was dat nooit gebeurd.

Elkaar begrijpen doe je live

Informatie delen kan dus prima hybride. Maar argumenten uitwisselen doe ik liever live. Dat zag je – gek genoeg – toen Rutte deze week werd uitgejoeld. Waarom was dat zo pijnlijk? Omdat we zijn ongemak voelden. Als hij dit had opgenomen en netjes had gemonteerd hadden we niet gezien hoeveel spanning er in hem zat en hoe knap het was hoe hij die groep terechtwees.

De Nederlander leren kennen

Wat onder de oppervlakte zat, is zichtbaarder geworden: wat is echt belangrijk, hoe verschillen rijk en arm, onze lands-aard. We kunnen ons voor het algemeen belang maar moeilijk iets ontzeggen. Me, myself and I doen het zogenaamd goed, maar de rest verpest het. Dus dring ik voor zonder mondkapje, houd ik een feestje in een A2-tunnel en vlieg ik naar Curaçao.

'Ik ben nog nieuwsgieriger geworden.'

feiten - fictie

We denken alles te weten. 'Viruswappie' werd derde bij het Woord van het Jaar. Maar in een goed gesprek raak je elkaar niet kwijt. In ontmoetingen tussen mensen is het mijn taak om te achterhalen waarom ze zeggen wat ze zeggen. Als je daarvoor de tijd neemt, blijkt dat mensen veel meer met elkaar gemeen hebben dan je dacht. Die 1-op-1 gesprekken van De Volkskrant – met iemand die zoveel mogelijk van jou verschilt – vond ik dan ook razend interessant. Ik ben nog nieuwsgieriger geworden.

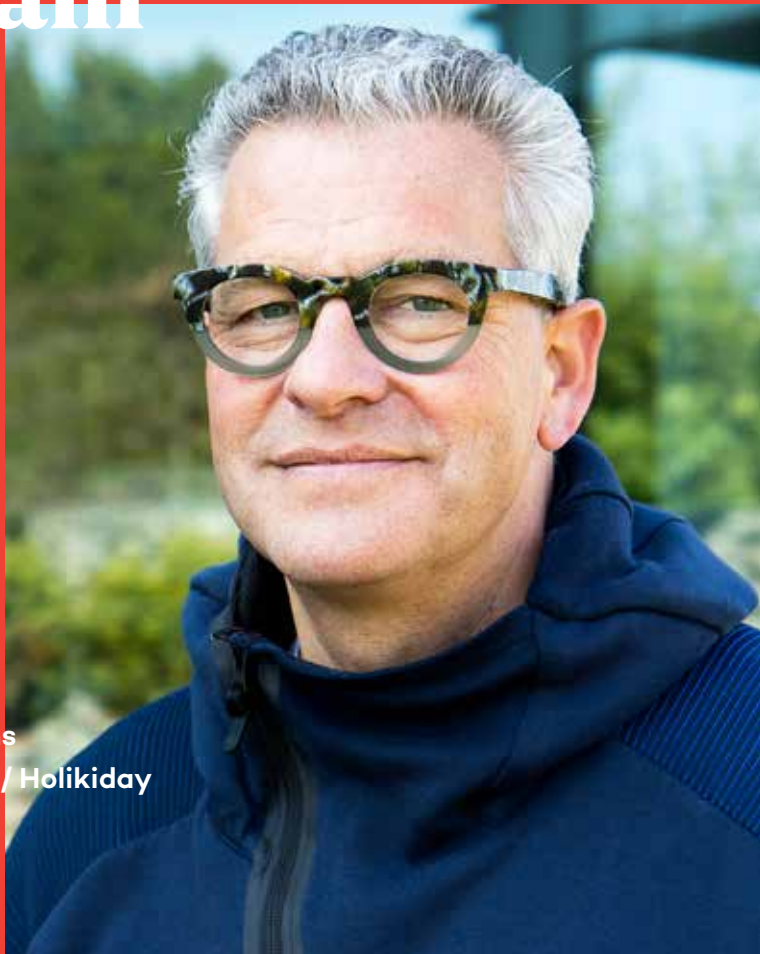
controle - vrijheid

Wij hebben in dit land te veel moeite om onze vrijheden op te geven voor het algemeen belang. Ik heb zelf ook veel vrijheid nodig, maar met zoiets groots als corona moet je je voegen in de kudde.

masker op - masker af

Corona heeft ons geleerd hoe naakt we zijn zonder al die structuren. Privé en in je werk, thuis en wereldwijd. Ik zou zó wensen dat we ook na de vaccinaties de maskers af laten. Ik vind mensen zonder masker veel mooier.

‘Ik had het gevoel dat ik uit de gevangenis kwam’

Paul Rinkens
Happy Fuel / Holikiday

Foto: Tetsuro Miyazaki

Voormalig hotelier Paul Rinkens en ik wandelden over de Sint-Pietersberg. Van alles en nog wat passeerde de revue. Maar wat me het meest bijbleef was wat hij vertelde over zijn persoonlijke ervaring met ‘2020’. Dat was een belangrijke inspiratiebron voor deze serie. Logisch dus dat ik hem er nog eens over spreek, nu wat uitgebreider.

Donderdag de 12e

Ik kan me niets bijzonders herinneren van die persconferentie. Die had op mij nul impact. Ik vond de lockdown zelfs fijn. De regering hielp mij om zes stappen terug te doen. Die dwang kwam mij goed uit. Ik voelde dit als een instrument om eindelijk de stap te maken. Want ik kwam maar nooit los uit het systeem waar ik mezelf in gezet had. Ik stond er middenin, wilde er dolgraag uit maar wist niet hoe dat moest. Nu haalde een hogere kracht mij eruit.

Genieten van de lockdown

Toen alle afspraken werden afgezegd heb ik mezelf opgelegd niets te doen. Ik ging voor het eerst in mijn leven naar binnen, in plaats van naar buiten. Daarvoor moest ik gaan zitten. En blijven zitten. Dat ging natuurlijk voor geen meter, er is altijd die onrust! Daarom zocht ik mensen die me daarbij konden helpen.

De wikkels verdwenen

Mijn leven heb ik vormgegeven door het verzamelen van kennis, kennissen, materie, allemaal wikkels. Maar ik voelde me niet meer senang in dat systeem. Ik liep daar al langer mee. Toch stapte ik er niet uit omdat het ook wel comfort bood. En mijn ego bleef zeggen: blijf dit nou doen, hier ben je goed in. En nu opeens merkte ik dat er tijd, ruimte en licht ontstonden om eruit te stappen. Nú kon de wikkel er af. Nú kon de ware Paul tevoorschijn komen. Ik had het gevoel dat ik uit de gevangenis kwam.

Ont-wikkeling

Ik ben heel veel gaan lezen. En praten met ont-wikkelaars: mensen die me hielpen met het ‘afleggen van’. En nu is dat mijn missie: ont-wikkelen. Omgevingen creëren bij bedrijven, impulsen geven aan mensen die ertoe bijdragen dat ze de weg terugvinden. Naar hun origineel. Naar wie ze echt zijn. Voor mij was dat de Paul van 55 jaar terug. ‘Met de kennis van nu’ heb ik altijd geweten dat ik te veel energie stak in de dingen om me heen.

Genieten van de afdaling

Mijn verstand zei me dat ik die wikkels nodig had om mezelf te ontdekken: kennis, kennissen, ervaringen. Ik was er van overtuigd dat ik zó op het topje van de berg zou komen. Eenmaal daar zou ik ontdekken hoe geweldig het uitzicht is. Nou, ik ben er geweest maar mag nu gelukkig weer afdalen. En weet je wat het mooiste is? Het uitzicht wordt steeds mooier! Je ziet alles van dichterbij. Ik had dat uitzicht op de top nodig om tot dit inzicht te komen.

Geen magie op de top

Op de top zou ik dus magie gaan ervaren. Maar op het moment dat ik mijn eerste bedrijf verkocht voelde ik op die top he-le-maal niks. Terwijl ik had gedacht dat de Vesuvius en Etna tegelijk zouden ontploffen, bij wijze van spreken. Maar er gebeurde niets...

Makkie van een miljoen

Ik heb van alles gedaan. Retraites, in mijn eentje naar Santiago. Zo ben ik mezelf meer en meer aan het ontmoeten. Dat is prachtig. Al is het in het begin het engste wat je kunt doen. Daarbij vergeleken is een lening van een paar miljoen een makkie. Maar dat deed ik puur rationeel, machinaal. Nu voel ik alleen nog maar.

Scherpere keuzes

In maart zei ik: "Ik ben er niet meer". Pas in oktober begon ik weer. Ik ben gestopt met werken en begonnen met ont-wikkelen. Ook met Happy Fuel. Ik wil alleen nog bijdragen aan de ontwikkeling bij bedrijven. Ik volg mijn hart en wil iets doen met mensen bij wie mijn energie resoneert. Ellis (zijn partner in Happy Fuel, mk) en ik hebben afgesproken dat we geen plannen meer maken. We gaan uit onszelf concepten ontwikkelen en kijken wie daar interesse in heeft. Niet meer Happy Fuel 'doen' maar Happy Fuel 'maken' en iets neerzetten samen en voor anderen. Ik maak nu alleen nog iets omdat zodat het een ander raakt, niet meer om het groot te laten worden. De eerste Qbic kwam uit mijn hart: een backpack-hotel tussen de advocaten op de Zuidas. Maar dat Qbic-kunstje nog eens doen in 10 grote Europese steden zou ik nu niet meer willen.

Tevreden zijn

We zijn er als maatschappij aan toe om voor onszelf te kiezen. We zijn tot stilstand gekomen, niet alleen door het thuiswerken. En hoe mooi is het dan om tevreden te zijn? 'Te vrede', letterlijk. Als horecamens behaagde ik veertig jaar lang anderen. Ook toen voelde ik het wanneer iemand niet oprecht was, maar zei ik niks. Ik dacht dat ik ze wel zou veranderen. Maar de wikkel kostte me te veel energie. Nu zeg ik rigoreus als ik voel dat er iets niet klopt. Toen ik dat voor het eerst deed, voelde dat meteen goed.

feiten - fictie

Om-wikkelen is een beschermings-mechanisme. Als je altijd bezig bent met verzamelen, word je steeds banger om het te verliezen. Daarom is het fascinerend hoeveel plezier het ont-wikkelen mij geeft.

controle - vrijheid

Ik hoop dat deze lockdown ons laat voelen dat we af moeten van de systemen. Medewerkers zijn de zadjes en die moeten in vrijheid kunnen groeien en bloeien.

masker op - masker af

Helemaal mijn verhaal. Het gaat uiteindelijk om 'zachte naaktheid' zoals ik dat noem. Dat sturen op alleen maar geld maakt ons hartstikke ziek. Ik kan het woord EBITDA niet meer horen. Dat is de doodsteek van de mensheid.

**‘Dat sturen op alleen
maar geld maakt ons
hartstikke ziek.’**

‘Teams is een drama voor innovatie’

Saskia Goetgeluk
Brightlands Campus Greenport Venlo

Brightlands Campus Greenport Venlo ontwikkelt ‘Tomorrow’s Food’: gezond, veilig en bereikbaar voor iedereen. Bij CEO Saskia Goetgeluk was kort voor die 12e maart andermaal borstkanker geconstateerd. Maar Saskia wilde ook dit keer geen tijd verliezen. Daarom plande ze haar chemokuren weer zó, dat ze zich in het weekend slecht voelde en door-de-weeks kon werken aan haar missie. Van de oncoloog moest ze tot juni in totale quarantaine. Maar omdat iedereen moest thuisblijven, had niemand haar medische verwickelingen in de gaten. Gelukkig maar, want zo kon zij dóór!

Donderdag de 12e

Na die persconferentie werd ik geappt: ‘We moeten dicht, we moeten dit, we moeten dat!’ Maar ik dacht: ‘We moeten helemaal niks.’ Dat is mijn natuur. Mijn vrijheid is heel belangrijk. Als je op een campus zoals hier elkaar niet in vrijheid kunt ontmoeten, kun je niet creatief zijn. En dus niet innoveren. Ik werd er een beetje opstandig van.

No campuslife

We voelden heel kort zelfs een soort euforie. Alles was nieuw. Online samenwerken, hoe gaat dat? Zelf deed ik wat ik kon en gaf iedereen zoveel mogelijk de aandacht die hij of zij nodig had. Hier op de campus konden de huurders gewoon naar binnen, hun bedrijfjes moesten toch door. Maar wij konden de campus community niet levend houden zoals we gewend zijn met programma’s als Meet your neighbour of een groot matchmaking event dat we hadden voorbereid.

Ons start-up en scale-up programma BL.INC konden we op den duur gelukkig vrij goed hybride uitvoeren. Hoewel dat voor een campus natuurlijk verre van ideaal is. Het creatieve proces, het samen werken aan innovatie moet je dicht bij elkaar doen, in spontane gesprekken. Niet in Teams...

Bijzondere gezinssituatie

Tegelijk kwam mijn middelste kind met zijn vriendin inwonen vanwege hun kleine woonruimte. Eigenlijk was dat heel speciaal want hij woont al heel lang niet meer thuis. We koesteren die eerste lockdown als een heel speciale tijd. Die heeft onze band enorm goed gedaan. Ik heb mijn levenservaring op een natuurlijke manier met hun kunnen delen.

Tijd voor beleid

Wij hebben de efficiëntie van online werken goed benut. We hadden meer tijd voor beleid, omdat we niet hoefden te reizen en niet werden afgeleid.

Met onze strategische partners hebben we een stevig meerjarenplan ontwikkeld: wat maakt ons relevant, waar gaan we heen? Na drie jaar staan we ook voor een nieuwe fase. We zaten vol en moesten bedenken hoe we wilden groeien.

Tienjarenplan

Het klinkt misschien ouderwets lang, maar dit was dan ook geen financiële invulsheet. Als je een multinational als BASF langdurig wil binden moet je een serieuze visie hebben. Wij zitten hier in het meest prille stadium van innovaties, en daarom moeten wij ver vooruitkijken. Op basis van consumententrends bepaalden we samen hoe we de voedings-transitie gaan vormgeven. We besloten te gaan voor 'gezond oud willen worden'.

Bewustwording

Als voedingscampus bepleiten wij al jaren dat we als maatschappij moeten nadenken over gezonde voeding, duurzaamheid en de herkomst ervan. Het feit dat drupende schubdieren in Wuhan een mondiaal gezondheidsprobleem veroorzaken maakt iedereen nu beter bewust van ons complexe mondiale systeem. Het gevolg is dat we nu met ons verhaal makkelijker op Haagse agenda komen met het belang van voeding en vitaliteit, en dus preventie..

Gezond oud worden

Het mooie van onze campus is dat we Maastrichtse medische kennis kunnen koppelen aan de Venlose kennis over voedselproductie- en innovatie. Zo halen we 'gezond oud worden' dichtbij. Daarmee is onze campus nog relevanter geworden. De basisbekendheid hierover was er, maar de kennis wordt breder verspreid. Wij maken kinderen daar bewust van in Kokkerelli. Het feit dat hier wordt geïnvesteerd in jeugd- en gezondheidsprogramma's positioneert ons goed. Men ziet hoe wij de volwassenen van de toekomst op een leuke manier laten ervaren dat gezonde voeding ook lekker kan zijn. En dat de keuzes die je als persoon maakt op de lange termijn zo'n impact hebben op je gezondheid. Die educatie bouwen we nu dankzij de regiodeal uit, samen met bedrijven die mee-investeren. En dat is maar een voorbeeld.

Sterkere lobby

In de rest van Nederland zien ze nu: 'Daar gebeurt wat!' Wat Thialf is voor schaatsen, zijn wij voor kennisontwikkeling en innovatie van gezonde voeding. Dat vraagt uithoudingsvermogen. Daarom maakten we zo'n tienjarenplan. Uiteindelijk werken we toe naar gepersonaliseerde voeding. Dat je dat lekkere recept van AH ook kunt maken als je glutenallergie hebt. De app je vertelt welke ingrediënten jij dan moet kopen. Over tien jaar ben ik 66 en dan wil ik dat gerealiseerd zien bij een brede groep consumenten; jong en oud. Omdat ik hier zie dat het kán en het zich hier ontwikkelt! Met algoritmes, met veredeling etcetera.

digitaal - fysiek

Voor iemand die nieuwe plannen maakt en een ecosysteem bouwt door met veel mensen te spreken, is Teams een drama. Het beperkt je spontaniteit en ruimte om al sparend de mogelijkheden te verkennen. Corona heeft mij alleen maar duidelijker gemaakt hoe essentieel de energie en laagdrempeligheid van de campus zijn. Snel op naar 2021 dus, waarin we weer samen kunnen werken aan innovaties.

morgen - overmorgen

Jij vindt een tienjarenplan misschien ouderwets, maar ik kijk naar overmorgen. De juiste innovaties liggen hier al klaar, zij het in de vroegste fase. Ik zit hier om die 'keuzebekwame' consument werkelijkheid te zien worden. Als ik dan 66 ben, wil ik dat eindbeeld meemaken.. Daarom heb ik ook zo'n haast. Omdat mijn tijd opraakt.

groei - ontwikkeling

Een plant groeit niet door eraan te trekken. Groeien doe je door ontwikkelen, kansen zien, creëren, benutten. Op een campus staat groei dus gelijk aan ontwikkelen en is het geen tegenstelling. Ontwikkeling en groei kosten tijd en hebben aandacht nodig. Wij moeten dus ook groeien in kwantiteit. Daarom is het fantastisch dat BASF is ingestapt en UM het Future Farming Instituut is gestart.

**‘Als ik 66 ben, wil ik dat
nog meemaken.
Daarom heb ik zo'n haast.’**

‘Naar wie moet je nog luisteren?’

Frans Pollux
Zanger, schrijver, dagvoorzitter

Foto: Zebra Fotostudio's, Peter de Ronde

Hij noemt het zelf toeval, maar 2020 was echt wel een Frans Pollux-jaar. Ga maar na: in januari stond hij in een vol Carré, in juni nam hij tienduizenden op sleeptouw in de podcast ‘De laatste dans’, in augustus vertaalde hij kinderbestseller De Gruffalo naar het Venloos, in oktober gaf hij vijftig concerten op één dag, in december vroeg hij zijn fans of zijn nieuwste liedje groot of klein moest worden, en in de Top 2000 maakte hij met ‘Hald Mich’s Vas’ een reuzensprong. Wat bracht 2020 hem?

Donderdag de 12e

Ik was in het buitenland voor de climax van ‘De laatste dans’ toen Rutte bekend maakte dat in Nederland de cafés dicht moesten. En meteen vielen in mijn agenda alle conferenties weg. Dat gaf mij plotseling zeeën van tijd om de podcast te monteren. Ik had in acht maanden 40 uur materiaal verzameld en nu kon ik daar vier, vijf weken fulltime aan werken, het verhaal helemaal componeren uit het materiaal. Dat had ik anders nooit gekund.

Succescocktail

Ja, ‘De laatste dans’ werd wel beter dankzij corona... Ook de impact was groter, want mensen hadden opeens tijd voor lange wandelingen en verdieping. Ik ben in die podcast niet de alwetende verteller, je trekt als luisteraar na elke aflevering een andere conclusie. Je wordt daardoor net zo nieuwsgierig naar het vervolg als ik. Zo’n persoonlijke en verrassende zoektocht levert de beste verhalende podcasts op.

Maar het succes is vooral te danken aan het geweldige verhaal van Uwe die verdwijnt en alle wilde speculaties die daarop volgen.

Veelzijdig

Ik kan en weet een beetje van een heleboel dingen en als ik die kan combineren, levert dat vaak iets nieuws op. Dat was al zo bij L1. Leo Hauben (hoofdredacteur, mk) gaf mij de ruimte om te doen wat ik wilde. In ruil voor die vrijheid deed ik extra mijn best om zo’n idee dan supergoed uit te voeren. Na mijn vertrek bij L1 belde De Limburger voor een column. Om de dag op pagina 2, en hij mocht overal over gaan, mits het zou aansluiten op het nieuws. Sindsdien maak ik mezelf wijs dat de schoorsteen rookt, wát ik ook doe. Want wandelen, lezen, whatever, het kan zomaar een column opleveren.

Minder kwetsbaar

Die brede belangstelling van mij is dus wel een uitkomst. Ik mag me in van alles verdiepen en mag dat dan weer voor van alles gebruiken. In een maf jaar als dit maakt die veelzijdigheid en vrijheid mij misschien wel minder kwetsbaar, ja.

Het nut van carnaval

Maar ik heb ook geluk gehad. Vaak viel het net de goede kant op. En vooral opgroeien in Venlo is voor mij van onschatbare waarde geweest. Carnaval geeft Limburgers de kans om heel vroeg uit te proberen of het podium wat voor ze is. Want al is wat jij doet niet meteen raak, in die context is dat geen ramp. Zonder die 'carnavalsinfrastructuur' heb je veel meer ambitie en uithoudingsvermogen nodig. Ook ik stond al jong op een podium en leerde daardoor veel mensen kennen. Van die contacten maak ik nog steeds dankbaar gebruik. In een stad als Zoetermeer was ik misschien wel mediëvist geworden.

9 tegenstellingen i.p.v. 3

Omdat Frans zo veelzijdig en vrij door 2020 laveerde vond ik het leuker om hem te laten reflecteren op alle tegenstellingen dan hem te vragen er maar drie te kiezen.

nieuw – normaal

Als het nieuwe normaal betekent dat we altijd anderhalve meter in acht moeten nemen en de Vastelaovend niet door gaat, dan hoop ik van harte dat we snel teruggaan naar het oude normaal. Als je bedoelt dat het voor het klimaat beter is dat we minder reizen, dan vrees ik dat die winst tegenvalt. Met Pasen barstte het hier alweer van de Duitsers. De oude situatie is ook niet toevallig 'normaal'. We willen gewoon graag bij elkaar zijn.

digitaal – fysiek

Met digitale tools besparen we onszelf veel tijd. Neem een werkbespreking: je hoeft niet allemaal in de auto te stappen. En als je het goed hebt voorbereid, ben je in no time klaar. Maar voor een brainstorm moet je aan tafel zitten en voelen hoe die ander reageert als jij iets dropt.

controle – vrijheid

We raakten de controle een beetje kwijt, maar of dat voor iedereen meer vrijheid oplevert...? Als ik naar mezelf kijk wel. Ik voelde me al vrij en dat is alleen maar toegenomen. Toen die congressen verdwenen, was ik vrij om me te concentreren op 'De laatste dans'.

morgen – overmorgen

Vandaag! Ik ben vooral bezig met de komende deadlines. Morgen moet er een theaterstuk voor de zorg af. En daarna een muziektheaterstuk voor het leger.

groei – ontwikkeling

Ik weet niet waar ik over een jaar sta, maar ontwikkel me wel altijd. Zo heb ik dankzij corona beter gitaar leren spelen: ik heb avonden lang met vingeroefeningen kunnen pielen aan mijn techniek.

plezier – angst

Ik amuseer me prima als we alleen maar kunnen wandelen maar heb wel angst dat mijn moeder besmet zou raken. Of dat de cafés massaal het loodje leggen. Al is het ook een reset. Wat nauwelijks levensvatbaar was, verdwijnt.

'Het is jammer dat er geen 'poortwachters' meer zijn, mensen met inhoudelijk gezag.'

feiten – fictie

Het verschil tussen feit en fictie is extreem groot geworden. Denk aan deep fake en hoe toegankelijk dat al is. Feiten zijn alleen maar belangrijker geworden. Daarom is het jammer dat er geen 'poortwachters' meer zijn, mensen met inhoudelijk gezag. Naar wie moet je nog luisteren? Aan de andere kant: ik hoor om mij heen dat mensen stoppen met het lezen van romans: dat zou tijdverspilling zijn...

intimiteit – veiligheid

Als je al smetvrees had, raak je daar nu zonder psycholoog niet meer van af! We hebben geleerd dat we moeten nadenken over veiligheid in het sociale verkeer. Maar de intimiteit in onze eigen omgeving is alleen maar groter geworden. Als je gewend was om voor je werk van 7 tot 7 het huis uit te zijn, dan moet je je leren verhouden tot die nieuwe intimiteit. Dat is interessant.

masker op – masker af

Ik hoop dat we snel weer vastelaovend vieren! Socioloog Durkheim zei: religie is niet het aanbidden van God, maar het vieren van de gemeenschap. Zo voel ik dat ook: het biedt veel voordelen om op te groeien in een hechte gemeenschap.

‘Corona bewijst onze kracht’

Lumière
Nico Haenen en David Deprez

De directie van Lumière Cinema kreeg in 2020 geen moment rust. Moest er niet worden geschakeld in de horeca, dan moesten de filmzalen weer open of dicht. Het lang gedroomde buitenevenement werd op het allerlaatste moment toegestaan. Maar David Deprez (artistiek) en Nico Haenen (zakelijk) weten één ding zeker: 2021 wordt Lumières beste jaar ooit!

Donderdag de 12e

NH: Ik was een beetje verdoofd. Het Lumière waar we met zijn allen zo aan getrokken hebben, leek op te houden. Voor David en mij ging een soort levenswerk in rook op. Bij de opening van dit pand zei iedereen: ‘Dit is precies wat Maastricht nodig had’. Die opmerking kreeg nu een hele andere lading. ‘Wat Maastricht nodig heeft’ is ook groter dan Lumière. Deze nieuwe locatie is een verse loot aan de stam van de stad, op weg naar een nieuwe identiteit.

De waarde van Picl

DD: Wij werden in ons hart geraakt omdat mensen niet meer konden komen. Op vrijdag de 13e heb ik meteen een Picl-contract getekend. Dat leverde weinig geld op, maar hield wel de band met ons publiek vast. In april en mei stonden wij landelijk in de Picl-top 3. Dat geeft aan hoe trouw onze bezoekers zijn. En hoe langer deze crisis duurt, des te sterker ik geloof in ons concept.

Virtueel Lumière

NH: Ik heb in die maanden twee zaken geleerd. Allereerst hoe enorm loyaal onze medewerkers zijn.

Die verlaten pas als laatste het schip. En – zonder de rest tekort te doen – zie ik nu hoe waardevol onze marketing-afdeling is. Die dames waren voortdurend actief op alle kanalen en altijd met de juiste tone-of-voice. Ook al kon het publiek niet komen, het voelde dat Lumière er nog voor ze was.

Anderhalve meterbioscoop?

DD: Ik vond dat stresserend. We moesten ons conformeren aan een landelijk protocol voor grote commerciële bioscopen. Dat was totaal niet geschreven op onze maat. Eigenlijk moest heel de logistiek van ons monumentale pand op de schop, inclusief een kermis met afscheidingspaaltjes, vlaggetjes en looplijnen.

Lumière = cinema + horeca

DD: De eerste drie dagen was het nog vrij dood. Maar toen het terras op 1 juli weer open mocht, voelde het weer een beetje vertrouwd. Toen zagen we ook hoe sterk ons concept is: cinema en horeca hebben elkaar nodig. Mensen komen niet alleen voor een drankje of de film, maar voor het Lumière-gevoel, waarin het gebouw en de hele entourage meewegen.

Levensverzekering

DD: We dachten in juli en augustus 2.000 filmbezoekers te krijgen, dat werden er 6.000! Dat was de grote opluchting: film liefhebbers hebben honger om naar Lumière te komen. Netflix is dus geen echte bedreiging.

Horeca reset

NH: Het positieve van de crisis is dat ons horecateam veel hechter is geworden. Ze hebben samen het restaurant wel tien keer van onder tot boven gepoetst, de bar verbouwd, processen verbeterd, een nieuwe manier van koken bedacht. Van 1 juli tot half oktober zaten de zalen en de tafels vol. Met veel minder personeel draaiden we bijna dezelfde omzet als in dezelfde periode vorig jaar. Terwijl onze capaciteit maar de helft was. De bediening werd ook beter: de fooien waren het dubbele van normaal. Van die hogere kwaliteit gaan we straks enorm profiteren.

Buitencinema

DD: We wilden 'Open Air' al langer, maar evenementen waren verboden tot 31 augustus. Opeens mocht er wel worden geëxperimenteerd met evenementen tot 300 personen. Toen hebben wij in drie dagen alles geregeld: vergunning, programmering, subsidie, stoelen, apparatuur. En de respons overtrof mijn verwachting. De stad bleek hiernaar te snakken. Er was toen voor de rest ook bijna niets, behalve die concerten bij D'n Hiemel.

Vreemd filmaanbod

DD: Normaal leef je in het najaar van de oogst van Cannes. Die is er nu niet. Het effect is dat we straks te veel films hebben. Want het meeste moet nog komen: distributeurs houden alles zo lang mogelijk vast totdat de zalen weer echt open mogen. Ik ben ervan overtuigd dat 2021 ons beste jaar ooit gaat worden. Er komt een knettergoed programma.

Vertraging

DD: Ik geloof niet dat we straks niet meer voor vijf euro naar Spanje vliegen. Maar voor mezelf was de grote winst dat mijn relatie met het gezin is versterkt. Mijn dochter van 11 was vanochtend bijna in paniek toen ze hoorde dat ik pas om 5 uur thuis zou zijn.
NH: Ook ik heb een fijn huis waar ik me kan terugtrekken met mijn knutsel-spulletjes. Maar dat heft het gemis van 'dat andere' niet op! Dat moet terugkomen! Straks gaan we feesten bij het leven!

Marshallplan voor ggz

NH: Ik heb het gehad met 'We moeten het samen doen'. Te veel mensen met cafeetjes of kleine winkeltjes zien hun pensioen verdampen. En als je dan geen tuin hebt... heftig hoor!
DD: Wij hebben makkelijk praten. Dat ik thuis in alle rust zuurdesembrood kan maken, staat in schril contrast met mensen bij wie de crisis tot nijpende toestanden leidt. Daar is in Nederland veel te weinig aandacht voor. De 'participatiemaatschappij'... schei toch uit. Heel veel mensen kunnen het niet in hun eentje! Er is een Marshallplan voor geestelijke gezondheid nodig.

digitaal - fysiek

DD: Wij hebben in april en mei veel geëxperimenteerd met samen naar Picl-films kijken, aangevuld met een regisseursinterview of een inleiding vanuit het restaurant. Maar dat is niet onze toekomst. Het is te veel werk voor voor maar vijftien toeschouwers, die meedoen. Het zijn noodgrepen waarvoor wij niet op aarde zijn. Wij zijn een fysieke plek, dat is onze bestaansreden. Digitaal is voor ons ondersteunend.

nieuw – normaal

NH: Met dat begrip 'het nieuwe normaal' heb ik zó geworsteld! Daar zit iets fatalistisch in. Alsof het altijd zo blijft. De nieuwe realiteit zou ook een beter woord zijn. Of het tijdelijke normaal. Ik moet ook nog zien of er fundamenteel iets veranderd is. Ik hunker in elk geval naar het oude normaal.

**‘De nieuwe realiteit zou
een beter woord zijn.
Of het tijdelijke normaal.’**

‘Er valt echt niks te ontkennen!’

Helen Mertens
Maastricht UMC+

Foto: Appie Derks (Maastricht UMC+)

Vlak voordat de tweede golf ons land overspoelde, werd Helen Mertens voorzitter van de Raad van Bestuur bij Maastricht UMC+. ‘Heel spannend’ noemt ze haar start. Logisch, in haar ziekenhuis is het verzuim inmiddels ook twee keer zo groot als normaal. Hoe ervaart zij de crisis als bestuurder en wat neemt ze als leider mee naar 2021?

Donderdag de 12e

Die dag hadden wij al onze eerste patiënten! Op 1 maart belde één van onze directeuren: ‘Er komt iets heel bijzonders op ons af. We moeten ons crisisbeleidsteam bij elkaar roepen.’ Als enige medicus in de Raad van Bestuur was het logisch dat ik dat zou voorzitten. De volgende ochtend hadden we al onze eerste bijeenkomst. We waren razendsnel voorbereid, hadden bijvoorbeeld als eerste ziekenhuis tenten bij de eerste hulp voor de triage van Covid-patiënten.

Lessen uit Italië en China

Wetenschappers uit ons huis hadden intensief contact met collega’s in Italië en China. Daarvan leerde ik dat het slechtste wat wij konden doen was dit te onderschatten. Toen de extra zorglocatie bij het MECC werd ingericht, dacht ik nog ‘laat het niet nodig zijn’, maar wist ik dat het nodig kón zijn. En het heeft maar weinig gescheeld of dat moest echt operationeel worden.

Trots

Wij zijn een grote organisatie: achtduizend medewerkers, vijfduizend studenten. Wendbaarheid is dan vaak een probleem.

Maar nu hebben we razendsnel onze processen geanalyseerd en anders ingericht omdat de grote aantallen patiënten in korte tijd dat vereisten. Het gevolg was dat onze besluitvorming er in die eerste piek totaal anders uit zag dan anders. Dat ons dat is gelukt maakt me wel trots.

Alle routine kwijt

Dit was een onbekende ziekte. Als je zag hoe snel sommige patiënten verslechterden, vroeg je je wel eens af of onze zorg de juiste was. Iedereen was zijn routine kwijt. Als verpleegkundige van een kinder-IC meedraaien op een volwassenen-IC is compleet anders. Als jij met jouw ervaring bij zieke kinderen opeens met materiaal voor volwassenen moet omgaan of ze ziet overlijden, dan geeft dat veel onzekerheid.

Enorm voor de kiezen

Onze werving van helpende handen leverde immense stromen helpers op. Die hadden niet allemaal zorgervaring, maar konden wel het verplegend personeel ontlasten en andere taken overnemen. De saamhorigheid was geweldig. Ook intern: het was opeens niet meer ‘ik en mijn winkel’ maar ‘wij allemaal’.

Om mensen op mentaal vlak te ondersteunen zijn wij al vroeg begonnen met psychosociale ondersteuning en lanceerden we een ondersteuningsapp.

Takenpakket ontrafeld

We zijn gaan kijken welke taken een verpleegkundige moet doen en wat iemand anders kan doen. Op afdelingen waar voorheen alleen verpleegkundigen werkten, werken nu zorgassistenten en verzorgenden. Die halen bedden, houden voorraden op peil, lopen met iPads langs de bedden voor contact van patiënten met familie, doen toegangscontroles. Allemaal ter ontlasting van de verpleegkundige. Die 'taakdifferentiatie' moesten we sowieso doorvoeren, maar nu doen we dat eerder dan voorzien.

Mooiste baan die er is

Als je ziet welke impact je kunt hebben, dáár doe ik het voor. Los van alle persoonlijke en maatschappelijke ellende heeft Covid ons huis ook goede dingen gebracht. De toegenomen slagkracht wordt door de hele organisatie als een enorme plus gezien. Ik hoop dat we die kunnen vasthouden.

Digitale zorg

Na de eerste piek hadden we even een adempauze en tijd om te evalueren. Daaruit bleek onder meer dat medewerkers de digitale zorg graag wilden houden. Covid heeft ook dat proces enorm versneld. Beeldbellen bijvoorbeeld beviel beter dan we dachten. Patiënten en medewerkers reageerden er heel positief op. Het levert ook veel op natuurlijk: je hoeft niet te parkeren, je verliest geen tijd, je CO2-voetafdruk wordt kleiner en patiënten blijven in hun eigen omgeving.

Overgewicht voorkomen

Covid heeft andermaal bewezen hoe belangrijk het is om gezond te zijn en daar zelf de regie in te nemen. Mensen met overgewicht blijken een stuk vatbaarder. Met onze preventieve aanpak blijven we dus zeker doorgaan.

Samenwerking succesfactor

We hebben hechtere relaties gekregen met partners in de regio. Als een ander ziekenhuis kampte met een grotere toeloop, gingen wij meteen met een busje daarheen. Het verdelen van de vaccinaties over de Limburgse ziekenhuizen is ook een goed voorbeeld. En omdat Adelante en verpleeg- en verzorgingshuizen in de regio een Covid-afdeling inrichtten, konden wij patiënten naar hen doorzenden en zelf weer nieuwe mensen opnemen. Zelfs medewerkers van André Rieu hebben zich aangeboden ons te helpen!

Tropenjaar

Het zijn extreme tijden. Normaal speel ik in het weekend graag piano maar die heb ik nu alleen met Kerst aangeraakt. Daar heb ik niet de rust voor dit jaar. Dat komt straks wel weer!

Bijzondere start als voorzitter

Ik ben blij dat ik hier al werkte, kende het huis goed. Als ik pas op 1 oktober was gestart, was alles veel lastiger geweest. Ik zie wel uit naar de tijd dat Covid mijn agenda niet meer beheerst. Dat ik de nieuwe integratie van kliniek en faculteit kan oppakken en privé weer wat tijd overhoud.

'Als je er niks van weet, hou dan je mond of doe onderzoek!'

feiten – fictie

We hebben gezien dat allerlei mensen opeens 'verstand' hebben van epidemiologie, mondkapjes en lockdowns. Maar als je er niks van weet, hou dan je mond of doe onderzoek! Het is onze verantwoordelijkheid om alles wat we weten te delen met de omgeving. En als mensen het virus ontkennen moet je er zonder waardeoordeel achter komen hoe ze tot dat standpunt komen. Maar ik heb met eigen ogen gezien waar Covid toe kan leiden: er valt echt niks te ontkennen!

masker op – masker af

Als leider moet je voorbeeldgedrag vertonen. Maar iedereen heeft ook behoefte aan balans. Dus bij mij gaat heus wel eens het masker af en kruip ik met een dikke trui even lekker weg op de bank. Je moet daar de tijd voor kunnen nemen.

digitaal – fysiek

Fysiek wat moet, digitaal wat kan. Het slechtnieuwsgesprek is een goed voorbeeld. Daarvan dachten we dat je elkaar echt in de ogen moet kijken. Nu kan dat niet. En wat blijkt? Die gesprekken worden een stuk beter in de ogen van patiënten en medewerkers! Enerzijds omdat mensen in hun vertrouwde omgeving zijn, anderzijds omdat je het gesprek in tweeën kunt splitsen. Eerst het slechte nieuws. Dat moet vaak even indalen. En dan bespreek je de voortgang later die dag. Maar het blijft natuurlijk mensenwerk, waarbij de persoonlijke aandacht hoog in het vaandel moet staan! Of dat nu digitaal is of fysiek.

‘Digitaal? Het is efficiënt, maar schraal’

Rob Müller
Directeur Nea International

Foto: Patrick Norder

Rob Müller, directeur van Nea International (producent van de wereldwijd succesvolle Push Braces) vond 2020 niet alleen complex maar ook boeiend. Na het brandjes blussen moest hij op alle fronten innovaties doorvoeren in zijn bedrijfsvoering. Dat prikkelde zijn intellect. En ook bijzonder: terwijl de verkoop van braces in webshops terugviel, vlogen de fitnessgewichten en yogamatjes daar de deur uit.

Donderdag de 12e

Eind januari waren wij in München voor de sportvakbeurs ISPO. Vier van de twaalf hallen werden bemand door bedrijven uit het Verre Oosten. We wisten van de problemen in China, maar in die hallen droeg iedere exposant een mondkapje. Dat voelde al niet pluis. We waren wel een beetje voorbereid dus.

Braces hamsteren

In maart hadden wij gek genoeg nog een topmaand. Klanten wisten niet of wij nog konden leveren en dus hamsterden ze flink. Maar de vraag zakte al snel in. Door de lockdowns werd er veel minder gesport, zeker in Zuid-Europa. Er was ook veel minder aandacht voor bewegingsproblemen. Fysiotherapeuten mochten zes weken niet werken, en revalidatie en orthopedie stonden in de schaduw van Covid-bestrijding.

Ontzettend spannend

Wij werden toen getriggerd om op een totaal andere manier naar onze organisatie te kijken. Je moet namelijk kijken naar uitzonderlijke risico's.

Niet de gebruikelijke zoals stagnatie in de productie of een kwaliteitsissue. Als een virus wereldwijd alle betrokkenen in de keten raakt, hoe kun je dan het risico verlagen en de continuïteit waarborgen? Dat is een heel interessante puzzel.

Eerst klinisch, dan psychisch

Die rationele beschouwing is mijn eerste verantwoordelijkheid. Maar direct daarna kijk je naar de emotie: hoe zit iedereen in zijn vel? En wat moeten we doen om het virus buiten de deur te houden? Wij konden niet één lijn trekken met al die verschillende disciplines in huis: ontwikkeling, productie, opslag en verkoop. Omdat wij moesten blijven leveren hebben we productie en magazijn behouden. Maar mensen met een kantoorfunctie konden ook zeker niet allemaal thuis werken. Bij sommigen lopen drie kleine kinderen rond. En iemand met problemen in de relationele sfeer of iemand die het thuis juist té stil vindt, moet je die thuis laten werken? Zulke individuele factoren neem je mee. Dus maakten we een rooster waarin de één drie dagen thuis werkt, de ander één en weer een ander alle dagen.

Nieuwe voelsprietten

In april daalde de omzet nadrukkelijk ten opzichte van vorig jaar. We hielden rekening met een dip die tot diep in de zomer zou duren. We hebben toen een scenario geschreven waarin voorop stond dat we onder de aandacht moesten blijven van onze partners. Zonder leveranciers geen product, zonder distributeurs geen omzet. Dus gingen we aan beide zijden extra aandacht geven. We hebben een monitor opgezet om gestructureerd in contact te blijven over de impact van corona op hun organisatie. We hebben niet alleen al onze voelsprietten uitgestoken, maar ook nieuwe voelsprietten ontwikkeld.

Solide schouder

Bij sommige distributeurs ontstond een liquiditeitsprobleem: de voorraad liep op, er was geen omzet en tegelijk liepen de vaste kosten door. Toch konden wij het vertrouwen geven dat we met 98% zekerheid konden blijven leveren. Dat zorgt voor veel goodwill als je kunt zeggen: 'Laat je voorraad maar zakken, wij vullen die aan als je er om vraagt.' Zo werden we een schouder om op te steunen. Onze klant in Rusland bijvoorbeeld, die moest in vier weken 200 medische speciaalzaken sluiten. Die impact is enorm. Dat soort problemen hebben we kunnen oplossen met voorraadfinancieringen en betalingsregelingen. Dat was heftig in april en mei maar het recupereerde gestaag. In september zaten we weer bijna op het niveau van 2019.

Weinig innovatie, veel huiswerk

Naast marktpenetratie is productontwikkeling onze belangrijkste groeifactor. Maar het uitwerken van nieuwe producten had te kampen met flinke vertraging omdat proefpersonen niet naar een fabrikant wilden die aan hun lijf ging prutsen. We hebben wel in de volle breedte gekeken naar onze merkstrategie, als voorloper voor een nieuwe generatie Push Braces. En we kregen tijd voor tamelijk taaie kost zoals de European Medical Device Regulation. Aan die vernieuwde voorwaarden voor medische hulpmiddelen moet je voldoen en die hebben grote consequenties voor je bedrijfsprocessen.

Virtuele beurs

Voor ons zijn beurzen heel belangrijk. In mei is er altijd de OT (Orthopädie-Technik) World in Leipzig en in november de Medica in Düsseldorf. In maart wisten we dat die eerste niet doorging. We zijn ons toen gaan voorbereiden op een situatie dat ook de Medica niet door zou gaan. Wij wilden een volwaardig online alternatief presenteren, inclusief intensief contact met de klant. En dat is gelukt. Via onze distributeurs zagen 35.000 mensen dat Push met iets vernieuwends kwam, dat is van grote waarde. Op een fysieke Medica kom je in vier dagen tot zo'n 100 gesprekken, nu hebben we virtueel 900 bezoekers mogen begroeten. Met die 800 extra bezoekers zijn we dik tevreden.

‘We zullen beduidend minder gaan vliegen. Dat levert tijd en rust op.’

nieuw – normaal

Ik vind het moeilijk te verkroppen dat een virus ons permanent nieuw gedrag oplegt. Ik zie dat als een tijdelijk normaal dat we overwinnen. Een capitulatie aan het virus staat mij tegen. Wel juich ik toe dat ICT ons nieuwe inzichten heeft verschaft. Zo zullen we bij voorbeeld beduidend minder gaan vliegen. Dat levert tijd en rust op. In anderhalve week tijd vier landen bezoeken in het Verre Oosten is namelijk erg vermoeiend.

digitaal – fysiek

Onderhuids hebben we het onderlinge contact het meest gemist. Niet op bezoek bij klanten, geen leveranciers over de vloer. Digitaal konden we veel opvangen. Dat is efficiënt en effectief voor voortgangsgesprekken. Maar je mist de dynamiek van tijden dat het 'volle bak' is. Dan is er meer interactie. Dan neem je besluiten sneller. Dan is kruisbestuiving makkelijker. Digitaal is maar schraal.

feiten – fictie

Je merkt dat mensen zich laten informeren door reguliere en social media. Mening en feiten lopen snel door elkaar heen. Als directie moet je continu waakzaam zijn dat feiten de basis blijven voor je handelen. Vasthouden aan de feiten van de Rijksoverheid was niet altijd even makkelijk. Het gaat snel alle kanten op. Een voorbeeld: is onze bespreekruimte in de kelder wel goed geventileerd, zo zonder buitendeuren? Ik heb onze preventiemedewerker gevraagd om met externe experts tot een objectief advies te komen. Dit soort handelingen schept rust en vertrouwen.

‘Eigenlijk was dit een ideaal startjaar!’

Camille Oostwegel
Oostwegel Collection

Foto: Anne Jannes

Amper een maand nadat zijn vader hem de sleutel van de Oostwegel Collection had gegeven, stond Camille Oostwegel voor de grootste crisis in het 40-jarig bestaan van dit bijzondere horecabedrijf. Er zijn simpeler startjaren denkbaar. Wat leerde hij in 2020?

Donderdag de 12e

Nadat de TEFAF op slot ging, werden vrijwel alle boekingen tot augustus geannuleerd. Op 15 maart moest ook alle horeca dicht en dat was heel onwettelijk. Die avond ben ik bij al onze ‘huizen’ gaan kijken hoe het met de mensen ging. Zo vreemd: zit je aan een tafeltje samen plannen te maken, zonder gasten, bijna alleen en opeens gingen alle lampen uit.

Mijn eerste grote knoop

Wij hebben alle horecasoorten in huis maar alleen de hotels mochten openblijven. Ik heb in al die onzekerheid meteen een duidelijke keuze gemaakt: alles gaat dicht! De veiligheid van medewerkers en gasten stond voor mij voorop.

Horeca veiliger dan thuis

Nu de restaurants opnieuw dicht zijn, vraag ik me af hoe nuttig dat is. Ik preek natuurlijk voor eigen parochie en snap dat er iets moet gebeuren om de verspreiding van het virus te beperken. Maar de besmettingen wijzen uit dat veel mensen zich tijdens de feestdagen minder goed aan de regels hebben gehouden. Terwijl hier alles onder controle is: 1,5 meter, mondkapjes, sociale controle, na 20 uur geen alcohol, goede hygiëne. Bij ons kun je veiliger samen genieten dan thuis.

Stille maanden

Weer de hele tijd klussen en poetsen werkt natuurlijk niet. Ik heb in mijn videoboodschap gevraagd: ‘Wat wil jij doen om jezelf en ons bedrijf beter te maken? Een extra wijncursus? Heb je een idee waar nooit tijd voor was? Pak het op!’ De afdelingshoofden kijken hoe we dat kunnen inpassen. Kan onze wijnleverancier de mensen met een online-cursus versneld certificeren? Ik ben benieuwd waarmee de mensen allemaal komen!

Doorontwikkeling

We hebben drie scenario’s, afhankelijk van de omzetontwikkeling. Dat hadden we nog nooit zo precies uitgewerkt. Ook breiden we volgende maand ons directieteam uit met een directeur sales. Zij is pas 29, maar heeft in zeven jaar al een mooie carrière gemaakt bij Hilton.

Digitaliseren

We implementeren een nieuw Human Resources IT-systeem dat we vorig jaar uit kostenooqpunt hebben uitgesteld. Dat doen nu, want dan hebben we er al mee leren werken voordat de drukte weer begint. Als het een automatisme is, kunnen we ons volledig focussen op onze business.

Oliebollen

In zo'n pandemie moet je geen overhaaste besluiten nemen. Ons familiebedrijf richt zich op de komende dertig jaar, dus verwacht van ons geen rare sprongen. Al zijn we bij Hotel Winselerhof voor wandelaars wel oliebollebakken. Dat pakte heel goed uit. Wij werken vanuit onze kernwaarden: inlevingsvermogen, uitstraling, actief en fatsoen. Dat zijn geen marketingkreten maar familiewaarden die terugkomen in alles wat we doen. Als we op dat kompas blijven varen, kijk ik met een licht positief gevoel naar 2021.

Collega-hoteliërs

Ik heb nog wel eens contact met mijn oude baas bij Marriott in New York. Die keten heeft duizenden hotels waarvan er sommige nooit meer opengaan. Dat is echt treurig. Lokaal heb ik ook veel contact, met name tijdens de eerste lockdown in maart, bijvoorbeeld over de NOW: hoe gaan de retail of evenementenbranche er mee om?

Teamwork

Ik voel me gedreven om door te gaan voor alle 350 mensen en het mooie bedrijf waar zij voor werken. We hebben het als directieteam opgepakt. Iedere dag besproken: wat speelt er op de werkvloer, wat is belangrijk om te communiceren, hoe is de voortgang, hoe houden we iedereen gemotiveerd? Ik voelde me ook gesterkt doordat er in veertig jaar iets heel robuust is opgebouwd. We zijn eigenaar van ons vastgoed en hebben een goede relatie met de bank. Die gaf snel extra krediet, dus in maart wist ik al: we kunnen ons concentreren op de mensen en het werk.

Veel gevraagd

We zeiden: het wordt pittig, met een slap najaar, en een nog slechter eerste kwartaal, dus we moeten het samen doen. Onze mensen hebben zich in de zomer het rubber van de zolen gewerkt. Als we toen mensen hadden aangenomen, hadden we nu in de penarie gezeten. Ook mentaal was het stevig: een kok vindt werken in de moestuin na een maand echt niet meer leuk.

Best denkbare startjaar

Als persoon heb ik veel geleerd, kijk anders naar budgetten. In de management literatuur noemen ze dat 'zero based budgetting'. Wat is echt nodig? We gaan profiteren van dat betere inzicht. We hebben ook gezien dat mensen kunnen en willen veranderen als de noodzaak er is. Als je maar goed uitlegt waar je mee bezig bent, zodat mensen er in mee kunnen.

Lange termijn ambitie

Onze omzet moet stijgen om structurele verbeteringen te kunnen financieren. In ons fysieke product, de huizen, moet flink geïnvesteerd worden. En op het gebied van IT moeten we een slag maken. Aan de voorkant, die van de klantervaring, en aan de achterkant, die van processen. Het is belangrijk om de mensen daarin mee te nemen. Want als we niet veranderen, gaan we vanzelf achteruit. In die plannen is elk jaar een goede balans tussen verbeteren voor de gast en verbeteren voor de medewerker.

masker op – masker af

Met een masker op kom je niet ver, behalve met carnaval. Je moet handelen vanuit je kernwaarden. Als je dat niet doet, ben je een acteur. Dan vreet dat energie, want je bent niet authentiek. Ik ben begonnen met videoboodschappen en verjaardagskaarten schrijven zodat mensen mij leren kennen in mijn nieuwe rol. Ik stel ze niet alleen gerust, maar ben ook ontwapenend eerlijk als ik vertel dat ik ook slecht heb geslapen na de laatste persconferentie.

plezier – angst

Plezier is heel belangrijk. Maar soms moet je je over een angst heen zetten om plezier te kunnen hebben. Stel je voor dat je op een familieweekend moet bungeejumpen terwijl je hoogtevrees hebt. Praat je jezelf dan angstgevoelens in, of zeg je: ik zit goed vast, ik ben voorbereid en als ik het straks gedaan heb, dan hebben we zijn allen plezier?

groei – ontwikkeling

Ik zie in ons bedrijf een enorme potentie om te ontwikkelen. Ik zie het in mensen, in processen en in kansen die er liggen. Dat draagt ook bij in mijn plezier in het werk. In onze 'Talent Factory' kunnen mensen zich ontwikkelen. Een mooi voorbeeld is Pierre Haenen; die is begonnen als werkstudent op Château St. Gerlach en via verschillende rollen na 5 jaar doorgesloopt tot Directeur/Gastheer van Château Neercanne.

‘Je moet handelen vanuit je kernwaarden. Als je dat niet doet, vreet dat energie.’

‘Ik wil meer samenwerken met makers’

Brigitte van Eck
Munttheater van Weert

Het is de nachtmerrie van elk theater: drie voorstellingen in één theaterseizoen. Het overkwam directeur Brigitte van Eck in het Munttheater van Weert. En hoewel ze aanvankelijk vond dat ze het schip in de crisis niet mocht verlaten, solliciteerde ze met succes bij het Theater aan het Vrijthof. Daar start ze op 15 maart.

Donderdag de 12e

Ik vind dat echt een 9/11 moment. De dag daarvoor sprak ik met de manager van Danny Vera of hij wel kwam op die donderdag. Ik zei: ‘Hij heeft een volle zaal, we kunnen ons publiek toch niet teleurstellen?’ Maar Danny wilde vanwege de gezondheidsrisico’s echt niet komen. En dan kan en wil ik hem natuurlijk niet dwingen. De volgende dag werden we ingehaald door de werkelijkheid. We zaten op kantoor te kijken naar de premier en vielen letterlijk stil. Horen wij wat we horen? Dit sloeg in als een bom. Al snel haalde ik het managementteam bij elkaar en vroeg: wat moeten we doen, wat betekent dit voor de planning en hoe informeren we ons publiek? Dat deden we toen nog met de gedachte: dit duurt een paar weken... Dus we verplaatsten voorstellingen naar april! Nou, dat spoorboekje hebben we inmiddels al drie keer helemaal omgegooid.

Horizon verschuift telkens

De lijn van het kabinet wisselt elke paar weken. En voor ons is dat heel lastig. Wij zijn gewend om anderhalf jaar vooruit te kijken. Normaal zou ik in juni beginnen met het plannen van het seizoen ’22-’23.

Impresariaten kondigen de producties al vroeg aan en als je grote namen of producties wilt boeken, moet je er snel bij zijn. Ik vermoed dat we nog ver in mei bezig zijn voor ’21-22; normaal zijn we daar in januari mee klaar. Dat niet ver vooruit kunnen kijken is voor de hele theatersector lastig.

Drie voorstellingen in een jaar

In oktober konden wij drie anderhalve-meter-voorstellingen door laten gaan. Driemaal maximaal 88 bezoekers in een coronaproof theater! Normaal kunnen er 430 mensen in onze zaal. Dat was een triest gezicht. In de foyer hebben we minizitjes gemaakt met voor iedereen een eigen kapstok, want je mag geen garderobe openstellen voor bezoekers. Jassen en drank in de zaal, die ruis willen we de artiest niet aandoen. Na die drie dagen moesten we alweer dicht. Maar ik weet dat iedereen het geweldig heeft gevonden. De artiesten waren super eager om weer het podium op te mogen en de bezoekers waren daar heel dankbaar voor. De beleving was zo intens, we hebben nog nooit zo hard geklapt.

Seizoensopening

Gelukkig mochten we in september nog het Cultureel Lint organiseren (de opening van het culturele seizoen in Weert, mk). Normaal komen daar 20 duizend mensen op af, maar dat moest nu natuurlijk 100% coronaproof. De vergunning kwam pas anderhalve week van tevoren, dus moesten we met zijn allen keihard werken om alles op tijd gereed te krijgen. Dat is gelukt en het werd het meest intense Cultureel Lint ooit!

Eigen productie goud waard

Ons artistieke hart klopte natuurlijk door. We hebben een mooie Kerstspecial gemaakt voor de lokale televisie en Facebook. Met plaatselijke artiesten gaven we Weert zo een cadeautje. De energie die vrijkwam toen wij en de artiesten weer met ons vak bezig konden zijn, was goud waard. Maar nu, in de totale lockdown ondernemen we geen podiumactiviteiten. De gezondheid staat voorop!

Niemand werkloos thuis

De jongens van techniek hebben de zaal opnieuw geschilderd, een gigantische klus. Straks is het theater echt een paleis! En we hebben nieuwe systemen voor planning en ticketing in gebruik genomen die helemaal naar onze eigen werkprocessen zijn ingericht.

Co-creëren met gezelschappen

Wij zitten aan het eind van de keten: neem je de voorstelling of niet? Eigenlijk moet je dat bestel herzien. Ik zou willen dat gezelschappen meer gaan co-produceren met theaters. Als je mede-eigenaar wordt van plannen, ben je ook mede-eigenaar van het afnemen van

de voorstellingen én de manier waarop die worden afgezet. Hoe kunnen we ons publiek meer betrekken bij de voorstelling dan alleen de inleiding vooraf? Door bijvoorbeeld naar een repetitie te gaan, een lezing of dat de fanfare er muziek bij maakt. Wat kun je meer doen met de thematiek van een productie? Daar zou ik aan de voorzijde over willen meedenken. Zo bouw je een duurzamere relatie op met een gezelschap. Er zijn meer theaters waar dit idee leeft (een bekend pleitbezorger daarvan is Bas Schoonderwoerd, Brigittes collega in Heerlen, mk).

Van Weert naar Maastricht

Heel veel mensen stuurden me die vacature. Mijn eerste reactie was: 'Dat kan niet! Ik mag het schip niet nu verlaten!' Maar toen ik daarover goed nadacht besepte ik: na tien jaar staat het theater er financieel gezond bij en is er veel gebouwd voor de toekomst, dus waarom eigenlijk niet? Toen kwam de derde vraag: hoe lang voeg ik hier nog waarde toe – twee, drie jaar? Uiteindelijk concludeerde ik dat dit juist een goed moment was om ergens anders heen te gaan. Zo vaak komen zulke kansen niet voorbij: een prachtig theater in een prachtige stad, een klus vol uitdagingen. Toen ik dat alles overzag, kwam er een grote rust over me. Ik kon er vol voor gaan. En toen ik werd gekozen uit vijftig kandidaten maakte dat me natuurlijk superblij.

masker op – masker af

In ons theater zijn er geen maskers op- of afgegaan. Ik ken het team al tien jaar en weet waar ik op kon bouwen. Privé is er wel wat veranderd: ik heb opeens vrij in het weekend. Dat is zo raar! Nu heb ik tijd om met mijn zoon te schaken. Die paar dagen per week ben ik nu iets minder theaterdirecteur en iets meer moeder.

plezier – angst

Het is zonde om in angst te leven. Hoe lastig het nu ook is om plezier te hebben. Ik ken als rasoptimist geen angst en hoop dat ik het weinig ga voelen. Daarom geniet ik zoveel mogelijk van de kleine dingen. Een wandeling. Het cryptogram van De Volkskrant op de zaterdagochtend.

digitaal – fysiek

Van nature ben ik een echte knoeveleer. En dat mis ik heel erg. Maar afstand bewaren is op zich niet slecht. Ik denk wel dat dat blijft... Digitaal vergaderen is handig, maar als je écht iets wil bespreken, moet je bij elkaar zijn. Je bent aan een tafel meer bij elkaar, het voelt veiliger als iemand een probleem wil delen. In Teams steek je je handje op en moet je de beurt krijgen. Maar soms moet je in the heat of the moment meteen reageren voor het beste resultaat.

‘Ik heb opeens vrij in het weekend. Dat is zo raar!’

‘De wereld zoekt een nieuw soort leiders’

Karin Straus
Rieken & Oomen

Na een paar weken waarin Rieken & Oomen zichzelf trainde in MS Teams en Zoom was het bij headhunter Karin Straus al vrij snel weer ‘business as usual’. De laatste tijd staat de telefoon zelfs roodgloeiend. Hoe komt dat? En wat leerde zij in 2020?

Donderdag de 12e

Ik ken Mark Rutte een beetje (Karin was bijna zeven jaar Tweede Kamerlid voor de VVD, mk). Dus toen hij op die manier de samenleving opzocht, wist ik wel dat het echt een ding moest zijn. De week daarvoor dacht ik bij dat briefje aan Bruno Bruins al ‘Oei, wat betekent dat voor onze gezondheid?’ Maar aan de gevolgen voor ons bedrijf dacht ik nog niet direct. Een paar dagen na Marks toespraak moest de horeca plotseling dicht. En toen gingen bij mij pas echt alle alarmbellen af.

Digitaal oefenen

In eerste instantie zetten onze klanten een pas op de plaats. Zeker in de zorg, en dat is voor ons een belangrijke sector. Daar hadden ze op dat moment heel andere prioriteiten: alles was gericht op het managen van de crisis. Intussen gingen wij dan maar MS Teams ontdekken, al die basale dingen: gebruik de oortjes en zet je microfoon uit als je niet aan het woord bent, hoe zie je eruit op het scherm, hoe deel je je scherm, hoe plan je zo’n vergadering in? We overlegden ook met ons moederbedrijf Rijnconsult wat dit zou betekenen voor onze dienstverlening.

Bij Rieken & Oomen duurde de dip slechts een paar weken, maar bij de Rijnconsult-collega’s die met trainingen en workshops bezig waren, gingen sommige opdrachten maandenlang on hold.

Terug op de lijn

Al vrij snel begonnen klanten ons dus weer te bellen. Zij konden niet allemaal wachten tot dit voorbij zou zijn. Vaste functies werden langzaam weer ingevuld en op hetzelfde moment ging onze interim-tak sky high! Bijvoorbeeld dankzij overheden die aanbestedingen in gang moesten zetten. Die deden dat in eerste instantie met interimers. Men zat verlegen om handen, maar wist niet voor hoe lang.

Onwennige kandidaten

Omdat iedereen moest wennen aan online vergaderen was het in het begin geen ramp als een kandidaat daar nog niet zo bedreven in was. Maar nu we allemaal wat meer ervaren zijn, moet je dat aspect wel benoemen. Want als een kandidaat weinig Teams-ervaring heeft, kan dat mijn indruk beïnvloeden: is deze persoon nerveus van zichzelf of komt dat door de oncomfortabele setting?

Cultuur opsnuiven

Wat ik het meeste mis, is het rondlopen in een organisatie. Kijk, of dat gesprek met een kandidaat live of online plaatsvindt maakt inmiddels niet meer zoveel uit, daar zijn we in getraind. Maar de cultuur van een organisatie aanvoelen is veel moeilijker op basis van een online intake. Terwijl dat een wezenlijk element is voor de juiste match. Het gaat niet alleen om de functie en de competenties, maar ook om hoe je met elkaar omgaat; of iemand past in een organisatie.

Normaliter doe ik intakes altijd op de plaats waar iemand komt te werken. Dan houd ik mijn oren en ogen open om te zien hoe mensen met elkaar communiceren. En hoeveel aandacht er is voor een klant. Krijgt die automatenkoffie in een plastic beker of versgemalen espresso in een kopje? Als ik bij de koffieautomaat mensen zie met mokken in de vorm van een fantasiebeest of met moppen erop, sla ik dat op. Maar ook als er om half elf een koffiedame langskomt, zegt dat iets. Zijn de deuren open of dicht? Hoe reageren mensen als hun manager mij rondleidt? Maken ze een praatje? Schieten ze in het gelid? Of schieten ze weg? Wat hangt er op het prikbord? Al die signalen over de cultuur moet je kennen om een inschatting te maken of iemand in die organisatie past.

Feminien leiderschap

De arbeidsmarkt wordt krapper. Enerzijds omdat babyboomers met pensioen gaan en er ruimte ontstaat in de top van organisaties. Anderzijds zijn veel bedrijven nu in transitie en als gevolg daarvan zoekt men een nieuw soort leiderschap.

Dat vraagt andere competenties, minder top-down aansturing en meer soft skills in de boardroom. In heel wat branches zie je die groeiende vraag naar feminien leiderschap. Die kwaliteit kunnen mannen ook heel goed hebben, trouwens! Maar omdat Tiny Rieken ooit begon vrouwen op sleutelposities te brengen, hebben wij daarin wel de nodige heritage. Daardoor bellen organisaties met die behoefte misschien wat sneller naar ons.

Enorme sprong

Als moeder zie ik dat het onderwijs enorme stappen heeft gezet met online lesgeven. In het begin kreeg mijn zoon gewoon zijn boeken mee en moest hij via mail contact zoeken met docenten. Maar nu is het bij de scholen van mijn kinderen heel soepel ingericht. Ook de oudere docenten maken hun lessen nu aantrekkelijk voor de kinderen die thuis zitten. De lerares Duits start elke les zelfs met een videoclip! Die voelt zich uitgedaagd om de aandacht vast te houden. Dat loskomen van gewone patronen maakt haar creatief!

Trio De Polkadots

Mijn hele leven maak ik al muziek. Eerst speelde ik jarenlang fagot, maar dat vreet te veel tijd als je dat goed wilt doen. Tegenwoordig zing ik met twee dames in De Polkadots. Van december tot carnaval is altijd onze hoogtijd met optredens. Dat is nu allemaal stilgevallen. Die uitlaatklep heb ik dus niet meer. In het najaar deed ik auditie voor een muziektheaterproductie en ik werd aangenomen, hartstikke leuk. Maar nu is de start alweer twee keer verzet. Zó jammer vind ik dat...

‘Als ik me nergens aan hoef te houden, perk ik jouw vrijheid in.’

plezier – angst

In mijn directe omgeving is iedereen gelukkig gezond gebleven. In die zin heb ik weinig angst gekend. Maar mijn zus werkt in het Zuyderland-ziekenhuis en daar was in het begin niet genoeg beschermingsmateriaal. Dat was best eng. Maatschappelijk-economisch is de angst nu veel groter. Kijk naar al die ondernemers die hun spaargeld en misschien wel hun zaak zien verdwijnen. Dat is voor hen serieus bedreigend. Maar ook: wat gebeurt er als alle steun wegvalt? Hoeveel faillissementen zijn er ‘uitgesteld’? Wat betekent de toegenomen staatsschuld voor politieke keuzes in de toekomst?

morgen – overmorgen

In der Beschränkung zeigt sich der Meister. Morgen voelen we allemaal nog de inperking. Dus geniet van de kleine dingen. Wandelen met de hond, nieuwe blaadjes aan de bomen, lunchen met je kinderen. Maar overmorgen mogen we weer optreden. Overmorgen kunnen we weer op vakantie. Hoera!

controle – vrijheid

Vrijheid vergt ook controle. Met mijn liberale inborst vind ik het moeilijk dat mensen onder het mom van vrijheid soms onvrijheid creëren. Kijk naar die rellen laatst. Die mensen zeggen beknot te zijn in hun vrijheid, maar plaatsen hun vrijheid met geweld boven de vrijheid van mensen die zich wél aan de regels houden. Die houden zich aan de regels omdat ze dan straks weer kunnen doen wat ze graag willen doen. Isaiah Berlin noemt dat het principe van ‘positieve en negatieve vrijheid’: als ik vind dat ik me nergens aan hoeft te houden, perk ik jouw vrijheid in. Respecteer je elkaars vrijheid, hou rekening met elkaar. Dan heeft iedereen optimale vrijheid.

‘Een beetje duurzaam is geen optie’

Jan-Paul Rutten
Gulpener Bierbrouwerij

Vrije brouwer Jan-Paul Rutten – twaalfde generatie in het familiebedrijf – kon de helft van het jaar niet aan de horeca leveren. Toch zat de Gulpener Bierbrouwerij in 2020 allerminst stil: er kwam een nieuw brouwhuis en een nieuw product. En met zus Maartje kreeg hij van koningin Máxima de Koning Willem I-prijs voor duurzaam ondernemerschap.

Donderdag de 12e

Ik zat in een vertraagde slechte film en dacht telkens ‘huh, wat gaan we nou weer doen?’ Terwijl ik dat met mijn achtergrond (tot 2012 was hij chirurg, mk) had moeten zien aankomen. Toen zondag de 15e de horeca dicht ging zeiden sommigen nog dat het voor drie weken was, maar ik zei maandagmorgen meteen: ‘Jongens dit gaat veel langer duren!’ Als medicus weet ik dat je zo’n virus niet 1-2-3 uitwist. In China zat alles al twee maanden potdicht in die tijd.

Grootste voorraad ooit

Bij ons viel de fustenverkoop weg, de helft van onze omzet. In die eerste week was ik dat konijn dat in de koplamp zat te staren: wat gaat dit in godsnaam voor ons betekenen? We hadden nog nooit géén horecaverkoop gehad. Dus als dat stilvalt, welke schade geeft dat op de langere termijn? De lente- en zomerpiek kwamen eraan, dan hebben we altijd extra voorraad. Daarnaast zouden we in april ons nieuwe brouwhuis in gebruik nemen. En in het begin draai je daarmee nog niet op volle toeren. Ook daarom hadden we extra voorraad. Er kon geen druppel meer bij in het magazijn: alle fusten en flessen zaten vol...

Nieuw brouwhuis stond klaar

We stonden te trappelen om de ketel voor het eerst te vullen. En toen ging Europa in lockdown, moesten Kroatische ICT’ers en technici uit Oekraïne op stel en sprong naar huis. Voor we het wisten stonden we in een brouwhuis waar de lampjes wel brandden, maar waar niemand wist hoe je die moest bedienen...

Vorraden wegspoelen

Toen in juni de horeca weer openging, konden we teren op onze voorraden uit de winter. Maar nu zijn sinds oktober de cafés en restaurants al ruim vier maanden dicht. Dan zit je met de houdbaarheid van je product. Als de horeca pas in mei weer open mag, kunnen we zeker een aantal tonnen door de goot spoelen. Dat is erg triest.

Take-away geen verdienmodel

Landelijk was de zomeromzet redelijk, maar nu met de tweede lockdown gaan we helemaal terug naar af. Met de Nederlandse brouwers pleiten we in Den Haag voor genoeg steun aan de horeca.

Ik spreek veel horeca-ondernemers: die kunnen niet opeens iets anders verzinnen om geld te verdienen en met take away vul je maar een halve kies. Hun passie – mensen laten genieten – bloeide in de zomer weer eventjes op, maar nu kwijnen ze voor je neus weg. Dat vind ik verdrietig.

Pubquiz met duizend thuisblijvers

Vanaf maart hebben we vol ingezet op online activiteiten: webshop, pubquiz, proeverijen. Dat was een groot succes: op een gegeven moment schreven zich wel driehonderd teams in voor de pubquiz. We maakten lol met duizend mensen thuis en er gingen per week wel tweehonderd bierpakketten de deur uit. De dames van communicatie en de mensen van het Brouwlokaal hebben dat ontzettend goed gedaan.

Kombucha: wilde vergisting

Gewoon O.O is voor ons niet spannend, we creëren liever een niche waar we ons fijn in voelen. En toen kwam ik kombucha tegen, een heel intrigerend drankje: ambachtelijk, gefermenteerde thee, met dertig dagen wilde vergisting van bacteriën. Dat geeft een diepe smaak met mooie zuren. Dat fermentatieproces beheersen wij al tweehonderd jaar, dus zijn we gaan kijken of we op die markt iets nieuws konden toevoegen. Onze BATU kombucha is de eerste volledig suikervrije in Europa en de ontwikkeling daarvan was wel een puzzel.

Niet-duurzaam zijn is geen optie

Een brouwhuis bouw je maar eens in de dertig jaar, daarover denk je diep na. En duurzaamheid is al 25 jaar ons vertrekpunt.

In feite is het voor de hele wereld de enige optie. Dus als ik een nieuw brouwhuis bouw dat maar 'een beetje duurzamer' is dan het oude, kan ik mezelf niet recht in de spiegel aankijken. Vanuit onze duurzaamheidsfilosofie vonden we dat we tot het uiterste moesten gaan. Onze ambitie werd toen 'fossielvrije bierproductie in 2030'.

Meest duurzame van Europa

Alleen het meest duurzame brouwhuis van Europa zou ons in de buurt van fossielvrij brengen. Maar hoe definieer je dat? We hebben vijf potentiële bouwers uitgenodigd en al snel haakten er drie af, onze vraag was te ingewikkeld voor hun. Een Duitse en Belgische firma gingen er wel serieus op in. We zijn dan wel een kleine brouwerij, maar dit zou ook wel eens hún toekomst kunnen worden.

Duurzaam op drie niveaus

Elke brouwhuis houdt aan het eind van het proces altijd tanks vol heet water over. Met die energie kunnen wij niets in onze brouwerij. Het Belgische Meura bedacht een brouwhuis waarin bijna alle warmte die we produceren weer wordt ingezet. We gebruiken nu 75% minder energie dan in ons vorige brouwhuis. De laatste 25% halen we eruit als we de warmtepomp installeren, dan zijn we helemaal fossielvrij. Die investering doen we – afhankelijk van Corona – zo snel mogelijk. Het derde element is grondstofgebruik: wij werken met granen uit de regio. Daarvoor was een speciale filter nodig waarmee we regionale en oergranen altijd goed kunnen verwerken, of het voorjaar nu koud en nat of warm en droog is.

controle – vrijheid

Als je alle vrijheid hebt, word je doodongelukkig. Dat is net zoiets als onsterfelijk worden. Dat is de eerste twee weken leuk, maar als je weet dat er altijd nog een dag komt, hoef je nooit je best te doen om iets op tijd voor elkaar te krijgen. Je hebt juist beperking nodig voor geluk. Controle geeft rust en daarmee creëer je de vrijheid om leuke dingen te doen. Die balans is voor mij een zoektocht waarvan ik hoop dat ik die mijn hele leven volhoud.

masker op – masker af

Ik krijg jeuk van mensen die vinden dat ze op een bepaalde manier moeten overkomen. Vaak doen ze dat niet eens bewust, maar ik probeer bij mezelf wel te voorkomen dat ik mezelf niet ben. In ons bedrijf lopen er gelukkig geen mensen met maskers rond.

**‘Als je alle vrijheid hebt,
word je doodongelukkig.’**

feiten – fictie

Fictieve verhalen hebben een gigantische impact op onze maatschappij. Dat zie je in de hele wereld, met als grootste voorbeeld natuurlijk Trump. Ik heb er een broertje dood aan dat sommige mensen niet onderkennen dat we met zeven miljard mensen onze aarde opeten en klimaatproblemen veroorzaken. Die leven op een andere planeet en dat is gevaarlijk.

‘Ik ben er wel van, maar ga er niet over’

Christine van Basten
Burgemeester gemeente Beek

Christine van Basten wilde graag een persoonlijke reflectie op de coronacrisis geven, net als veel anderen in deze serie. Maar daar heeft ze als burgemeester van de gemeente Beek tot nu toe nauwelijks tijd voor gehad. Haar jaar was vooral hectisch. Dit gesprek gaf haar eindelijk gelegenheid om van een afstandje te bekijken wat ze in het voorbije jaar heeft beleefd en geleerd.

Donderdag de 12e

Ik zat er toen natuurlijk al een tijdje middenin. Als burgemeester ben ik lid van het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Maar als een crisis centraal gecoördineerd wordt en bevoegdheden van burgemeesters overgaan op de voorzitter van de veiligheidsregio dan merk je al gauw: je bent er wel van, maar gaat er niet over... Het meest confronterend was dat op zondag de 15e toen de horeca opeens dicht ging. Dat hoorde ik met het bord op schoot terwijl ik tv keek! 'Hè? Dat is over twintig minuten! Hoe ga ik dat regelen?!

Chef zonder bevoegdheid

In die tijd gebeurde het wel vaker dat burgers zeiden 'Zeg, als u het al niet weet, wie dan wel?' Ik kreeg de informatie niet uit eerste hand... De Beekse burger ziet mij als chef d'équipe, maar de minister was aan zet en de voorzitter van de Veiligheidsregio (de Maastrichtse burgemeester Penn-Te Strake, mk) voert de maatregelen uit. We vonden met de Zuid-Limburgse burgemeesters gelukkig snel een modus om onze belangen ter tafel te krijgen in het landelijk overleg. Maar mijn bevoegdheid kreeg ik – net

als alle andere burgemeesters – pas in december weer terug.

Beekse corona-issues

Wij zijn geen typische grensgemeente, maar toch werden we voor vergelijkbare uitdagingen gesteld. Winkelcentrum Makado trekt normaliter drie, vier miljoen bezoekers per jaar, waaronder heel veel Belgen en Duitsers. Wat moesten we daarmee? Je hebt daar detailhandel, kappers én horeca. Is een overdekte ruimte openbaar of niet? Wat zijn essentiële winkels? Eerst wel Belgen en geen Duitsers, daarna weer andersom... Als kleine gemeente hebben wij niet de capaciteit om daar continu zelf over na te denken en krijgen we op zulke dilemma's graag heldere richtlijnen.

Overvolle agenda

Het maakt de burger ook niet uit wie nou precies waar over gaat, de overheid moet de zaken gewoon zo goed mogelijk regelen en als één geheel optreden. Maar als bestuurder moet je wel continu bewust zijn op welk niveau je waarover communiceert. En dat kost mij dit jaar meer moeite dan anders omdat de situatie zo vaak verandert.

Ook de bestuurlijke besluitvorming is in deze efficiënte tijden van digitaal overleg flink aangejaagd. En er speelt van alles: de herijking van de strategische toekomstvisie van Beek, de positie van het vliegveld, de verduurzaming van Chemelot en vooral de periode na corona... dat zijn stuk voor stuk grote thema's die al met al veel extra tijd vreten ten opzichte van vóór maart 2020.

Minder burgermoeder

Omdat ik telkens in al die gremia moet acteren kan ik mijn rol als burgermoeder naar mijn smaak niet optimaal vervullen. Daarvoor ontbreekt de nabijheid. En de digitale oplossing is nu eenmaal niet the real thing. Ik vraag me wel eens af of ik genoeg in contact ben met de inwoners, zoals bij koninklijke onderscheidingen en jubilea. Gelukkig kon ik via Zoom nog wel praten met de carnavalsverenigingen en ben ik supertrots op de grote Lego-optocht die ze hier hebben bedacht. Dat vind ik zó creatief! Tot NRC en NOS aan toe hebben daarover bericht.

Limburg Verlicht

Ik hoop dat we genoeg aandacht hebben voor het leed achter de deur. Daarom heb ik een memo geschreven die onder leiding van de gouverneur heeft geleid tot de beweging #LimburgVerlicht. Hoe kunnen we positiviteit en daadkracht vasthouden vanuit de pay forward-gedachte? Hoe zorgen we ervoor dat het niet bij communicatie blijft maar dat mensen ook echt in de actie komen? Goed voorbeeld doet volgen!

Altijd het goede voorbeeld

Als overheid moet je altijd het goede voorbeeld geven. En toch: onze medewerkers zijn ook maar mensen en niet iedereen kan of wil thuis werken. Er werken slechts een paar mensen in het gemeentehuis, in principe werkt de rest thuis. Terwijl dat eigenlijk maatwerk moet zijn.

Economie in portefeuille

Pas als hij echt door de bomen het bos niet meer ziet, komt een ondernemer naar ons. Je kunt niet voorkomen dat hij failliet gaat, maar je kunt wel een luisterend oor en een helpende hand bieden en waar nodig naar de juiste instantie doorverwijzen. Een economische hotspot is in Beek dus Makado – daar spreken we via de beheerder met alle retailers. Verder zijn er de tientallen ondernemers op Aviation Valley, die hebben het ook zwaar maar doppen vooralsnog hun eigen boontjes. Het bedrijf Maastricht Aachen Airport is een geval apart. Dat draaide in 2020 zwarte cijfers, maar daar zijn altijd wel aandachtspunten rondom veiligheid. En recent is het dossier ook weer extra politiek geladen, door het adviesrapport van oud-staatssecretaris Van Geel over de mogelijke ontwikkeling tot 2030.

morgen – overmorgen

In het begin was ik heel erg in het moment. Met het bord op schoot in actie schieten zodat onze boa's binnen tien minuten het gesprek konden voeren met de horeca-ondernemers. Maar in de loop van het jaar ging ik als bestuurder veel strategischer kijken naar de dag van overmorgen.

intimiteit – veiligheid

Dat raakt de essentie van mijn ambt. In het kader van COVID-19 staat het bewaken van de openbare veiligheid haaks op mijn rol als burgermoeder. Bij dat laatste is intimiteit essentieel. Je hoort tijdens een gesprek van een uur soms het hele levensverhaal van een honderdjarige of een koppel dat zestig jaar getrouwd is. En hoe verdrietig is het als de burgemeester niet kan komen terwijl zij zich daarop verheugd hebben en – belangrijker nog – hun kleinkinderen al maanden niet zien? Dat is schrijnend. Hopelijk kan ik die ontmoetingen snel inhalen! Anderzijds denk ik nu ook al: hoe veilig kan een evenement zijn waarvoor ik een vergunning moet afgeven? Een festival is toch leuker als je een beetje intimiteit kunt voelen. Maar... is dat veilig?

controle – vrijheid

Als persoon vind ik vrijheid het hoogste goed. Mijn agenda zit dan wel altijd tjokvol, dat heb ik zelf in de hand. Maar hoe meer concessies ik nu doe omdat ik mezelf nodig voel als leider, des te meer ik beknibbel op mijn eigen vrijheid. In hoeverre ben ik dan nog in controle? Dat zoeken naar een balans is een continue opgave. In je werk, privé. Als burgemeester moet je niet acteren op de uitersten maar in het middenveld waar de meeste mensen zich bevinden. Daarnaast heeft de coronacrisis een polariserende uitwerking op de maatschappij. De omstandigheden waren dit jaar voor ons allemaal zó anders dat het zoeken naar die balans ook mij veel extra energie kostte en voor menigeen een uitputtingsslag moet zijn geweest.

**‘Corona heeft
een polariserende
werking: zoeken
naar de balans is
een continue
opgave.’**

‘Weinig te doen en toch heel druk’

Dorrie Eilers
Neptunus Structures

Foto: Joris Vroemen

Neptunus Structures kreeg het zwaar te verduren in 2020, een jaar zonder events. Het familiebedrijf bouwde wel teststraten en tijdelijke ziekenhuizen en plaatste meer demontabele gebouwen dan anders. Dankzij die veerkracht en inventiviteit werd directeur Dorrie Eilers zelfs Limburgs Ondernemer van het Jaar.

Donderdag de 12e

Eind februari zaten we in Las Vegas, Boedapest, Kitzbühel en op Alpe d'Huez voor een event van Tomorrowland. Daar moesten we opeens alles weer afbreken zonder dat het festival had plaatsgevonden. En vanaf 10 maart mochten grote evenementen helemaal niet meer doorgaan. Vanaf dat moment zaten wij volop in het crisismanagement. Hoe komen onze mensen veilig thuis? Mogen ze hun hotel nog uit? Hoe krijgen we onze materialen terug? Hoelang gaat dit duren?

Klaar voor topjaar

Formule 1, Eurovisie Songfestival, Olympische Spelen in Tokio..., ik kan een heel rijtje afwerken of wij zouden erbij zijn. En in één keer zegden alle klanten af. Eerst tot 1 juni, toen tot 1 september. Wéér alles plannen, wéér in gesprek... we zijn heel coulant geweest naar onze klanten, want die stonden ook in één keer met de rug tegen de muur!

Geen enkel event...

De evenementenmarkt is het grootste deel van onze omzet, maar we zijn sinds 2000 ook actief in demontabele bouw van bijvoorbeeld supermarkten,

sporthallen en showrooms: overal waar tijdelijk ruimte nodig is. Daar hebben we na de eerste schok alles op ingezet. Dat is een hele andere business, met een andere taal, een andere pijplijn. In Nederland wisten we hoe je die markt ontwikkelt en die ervaring hebben we toen naar onze buitenlandse vestigingen gebracht.

Echt nieuwe markten

We zochten ook nieuwe markten, want we hebben toch driehonderd mensen in dienst. In Cardiff bouwden we een tijdelijk ziekenhuis, net als op Jersey. Van de GGD kregen we de opdracht voor test- en vaccinatiestraten. En hoe kunnen we de horeca helpen 1,5 meter in acht te nemen? Moet er iets aangebouwd worden? Een verdieping er bovenop?

Containers ombouwen

In Polen krijgen onze mensen van de regering maar veertig tot zestig procent van hun salaris doorbetaald, veel minder dan hier. Die vestiging produceert onze tenten en demontabele gebouwen en lag dus grotendeels stil. En je wilt je mensen toch aan het werk houden.

Toen hebben we daar voor Van Leeuwen Transport containers omgebouwd. Eerst liet mijn broer er eentje ombouwen als test. Toen dat voor beiden goed beviel zijn we dat blijven doen.

Eerste crisis ooit

Sinds ik hier werk, een kleine dertig jaar, heb ik alleen maar stijgende lijnen gezien. Om te blijven groeien heb je goede mensen nodig en daarom hebben we in 2019 een recruiter aangenomen. Die kreeg nu opeens een compleet andere taak: niet mensen aannemen maar uitbesteden. Dat heeft hij fantastisch gedaan. Al moesten we ook afscheid nemen van enkele tientallen mensen. Daar waren zelfs mensen bij die mijn vader 35 jaar geleden nog heeft aangenomen... Heftig was dat.

Asperges, paprika's en tandpasta

Onze mensen hebben een enorme veerkracht getoond: ze hebben aanvankelijk zelfs asperges gestoken en paprika's geplukt. Later konden ze ook aan het werk bij dakdekkers, houtbewerkers en pompenfabriek Weir. Onze mensen zijn nu eenmaal hartstikke goed. Daarnaast hebben wij in één van onze hallen 200.000 Amerikaanse tubes tandpasta omgepakt in Nederlandse doosjes. Zo kon iedereen een paar uurtjes per dag ingepland worden: goed voor de teamspirit, het werkritme en wat extra inkomsten.

Corona-brandhaard Kessel

Ons dorp is hard geraakt door corona. Mijn moeder is er op 23 maart aan overleden en ik ben daar nog elke dag verdrietig van. Dat was een enorme klap. Dan is dit bedrijf even niet zo belangrijk meer. Ik herinner me ook nog

goed dat we hier op een zaterdag vergaderden en de begrafenisstoet voorbijtrok van de pastoor die in maart elke dag iemand had begraven... Samen hebben we de pastoor buiten een laatste groet gebracht.

Versterkte familiebanden

In deze tijd merk ik hoe fijn het is om een familiebedrijf te zijn. Mijn broer leidt R&D en productie, mijn zus de logistiek en ik de verkoop. In deze eerste crisis ooit zijn onze banden extra sterk geworden. Je staat er nooit alleen voor! Mijn ouders hadden samen een huis gekocht hier verderop in Kessel en dat moest nog helemaal opgeknapt worden. Dat heeft onze gezinnen na het overlijden van onze moeder wel de nodige afleiding gegeven.

Geen vergezichten

Het klinkt misschien gek: wij hadden weinig te doen en waren relatief toch heel druk. De focus op de semi-permanente markt was heel belangrijk. Ik ben blij dat we dat in 2000 al bedacht hebben, anders hadden we nu helemaal niks gehad. Verder hadden wij geen tijd voor nieuwe strategieën zoals andere bedrijven.

Ondernemer van het Jaar

Het thema was wat je met corona hebt gedaan. Andere kandidaten hadden nieuwe producten gemaakt voor de zorg en dergelijke. Ik zei: dat gaan wij nooit winnen! Stond opeens De Limburger met die bokaal voor de deur. Ik was zó verbaasd! Die award is voor iedereen: we wonnen omdat we zo flexibel en innovatief zijn geweest. André Rieu en Jan-Paul Rutten zijn dit ook geweest... een sjiek rijtje om in te staan.

‘Dit jaar heb ik geleerd dat je zelf bepaalt wat je gaat doen. En niemand anders.’

digitaal – fysiek

In Genève doen wij een project voor de VN en daar moet elke week iemand bij de bouwvergadering zijn. Nu doen we dat via Teams en dat scheelt meteen twee dagen! Die efficiency mag wel blijven. Maar voor mij en mijn generatie is fysiek contact nog altijd het prettigst. Als je een deal sluit met een klant wil je die in de ogen kijken.

plezier – angst

We hebben iedereen bij elkaar geroepen en gezegd: 2021 wordt weer een heel zwaar jaar. Maar niemand hoeft bang te zijn voor een nieuwe ontslagronde. Integendeel: we bouwen aan onszelf, niet alleen interne procedures maar juist ook individuele ontwikkeling. We zijn onlangs gestart met Good Habitz, een online cursusplatform. Dat geeft plezier, omdat we ons echt klaar maken voor een nieuwe start!

morgen – overmorgen

Er waren dagen dat je niet wist wat er later die dag ging gebeuren, laat staan morgen of overmorgen. En al kunnen we nog steeds niet echt vooruitkijken, we kennen wel de situatie waar we nu in zitten. Je kunt dus zelf besluiten voor overmorgen. Dat heb ik wel geleerd afgelopen jaar: snel besluiten nemen. Dat past bij wat wij van onze vader hebben geleerd: het enorme belang van onafhankelijkheid. Dat je zelf zonder angst bepaalt wat je gaat doen. En niemand anders. Onafhankelijkheid staat bovenaan onze lijst. Want zonder zouden we het niet leuk meer vinden.

‘Corona bracht ons sneller naar de volgende fase’

Edwin Jacobs
Maastricht Institute of Arts

Foto: Jonathan Vos

Het is al een jaar stil in het Maastricht Institute of Arts, waar het normaliter bruist van de interacties en ideeën. Toch komt die rust directeur Edwin Jacobs (aangetreden in september 2019) ook wel van pas. Zijn team ging extra geconcentreerd aan de slag met een paar radicale veranderingen.

Stabiliteit en rust

Ik weet altijd waar ik aan toe ben omdat mijn vrouw – die in Dortmund woont en werkt – als fysiotherapeut elke week getest wordt. Die Gründlichkeit is plezierig en zorgt voor stabiliteit. Gelukkig kunnen we elkaar blijven zien: binnen 72 uur mogen we op en neer. Ook dat ritme geeft wel rust.

Ongelooflijk soepele verbouwing

Vanaf september hebben we in amper twee maanden ons nieuwe huis in Eijsden compleet opgeknapt. Ik heb alles geregeld via Zoofy en dat klinkt gek, maar dit ging juist zo makkelijk door de lockdown: bouwvakkers waren beschikbaar dan ooit! Die mannen zaten zonder werk en nu viel dit zomaar – tsjak! – uit de lucht. Het kwam ons allemaal op de één of andere manier perfect uit.

Iedereen werd gelijk

De omstandigheden zijn nu meer dan ooit een verbinder tussen de mensen. Niemand heeft ooit zoiets meegemaakt en niemand kan zich eraan onttrekken. Corona speelt voor iedereen op een vergelijkbaar niveau. Terwijl zoiets als welvaart overal anders verdeeld is. Zo'n collectief verschijnsel geeft mij rust en balans.

Ik voel een innerlijke vrede omdat ik zaken zie verbeteren. De stratosfeer was nog nooit zo helder en op Filipijnse stranden zijn meer schildpadden dan ooit.

Uniek artistiek vertrekpunt

Dat is geweldig interessant en levert ook boeiende nieuwe vertrekpunten op voor de kunsten. Neem Acute Art van Daniel Birnbaum. Hij plaatst topkunstenaars en de digitale wereld samen in een virtuele 'studio'. Door corona kun je veel gebouwen niet meer in, maar dat betekent niet dat je niet van kunst kunt genieten. Je hoeft niet meer te reizen en een kaartje te kopen, maar downloadt de app. Een andere inspiratie is de dirigent van het Rotterdams Philharmonisch Orkest, Lahav Shani. Hij zegt: we gaan naar een nieuwe intimiteit. Er zitten evenveel musici op het podium als luisteraars in de zaal. Dat betekent dat ons concert eigenlijk één op één is! Die grootse intimiteit, dat grootse ondergaan van een kunstwerk is helemaal van nu.

Paradox in het systeem

De eindexamenexpositie, de studio, al deze zaken lijken onmisbaar in ons curriculum. Door de pandemie worden de karakters van onze opleidingen scherper zichtbaar. Waar je ruimte zou verwachten in het omgaan met nieuwe omstandigheden, zie je protectionisme. Er leeft een vorm van conservatisme in de hedendaagse beeldende kunst. Een post-pandemische tijd vraagt een flexibele omgang met exposeren en interpreteren. Waarom nog kunstbeurzen en blockbusters? Voor die vraag is moed nodig. De overdracht wordt belangrijk, de narratief.

Nieuwe opzet opleiding

Door deze omstandigheden kunnen we nu een draai maken. Wij streven in Maastricht naar één brede bachelor naast een aantal heel gespecialiseerde masters. Natuurlijk binnen de grenzen van de certificering, maar het uitgangspunt is anders. Je duikt niet meteen een specialisme in maar ontwikkelt je als een vakman en pas in de master word je specialist.

Enthousiasme

Studenten en docenten zijn heel positief hierover. Op 1 september 2023 is onze open leeromgeving een feit. Als je aspiraties hebt in een bepaalde richting, kun je daar meteen voor kiezen. Maar als je het nog niet weet, krijg je de tijd om te experimenteren, met de docenten als begeleiders, bij wijze van spreken als experts op afroep. Je zit niet meer in een vaste leerlijn. Die reikwijdte maakt het mogelijk om je creatieve talent te zoeken. We profileren ons niet langer met specifieke opleidingen maar als 'verzameling van cursussen'.

Geen nep-subsidie meer!

Kunstopleidingen nemen minder studenten aan dan waarvoor het Rijk geld toebedeelt. In de nasleep van Zijlstra werd de regel: kom maar niet allemaal kunst studeren, want je toekomst is niet 'baanzeker'. Maar uit onderzoek blijkt dat 7 van de 10 van onze alumni binnen twee jaar in zijn eigen levensonderhoud voorziet. In de Euregio kun je met een kunststudie dus een prima bestaan opbouwen! Daarom zeggen wij nee tegen deze compensatie en bevrijden ons-zelf van deze 'nep-subsidie'. Dat betekent wel dat we alle studenten moeten binnenhalen waarvoor we gefinancierd worden. Gelukkig lopen de aanmeldingen heel behoorlijk.

Super geconcentreerd

Ik vind dat we beter vooraan staan dan dat we de rest volgen. En dat wij nu die stoere stappen kunnen zetten, hangt volgens mij ook weer samen met corona. De gesprekken zijn geconcentreerder, misschien wel vanwege die schonere stratosfeer, hahaha! En ik ben er ook wel de persoon naar om er stevig in te gaan: ik maak keer op keer mijn punt. Dat wij Maastricht in 2023 al twee eeuwen kunstonderwijs heeft is door mijn frapper toujours inmiddels een waarheid binnen heel Zuyd. De trots begint echt door te dringen.

feiten – fictie

In de Trump-cocktail lijkt fictie feit geworden. Ik las iets heel verontrustends: 'Er is geen wet die voorschrijft dat media de waarheid moeten spreken.' We hebben namelijk wel een wet op vrijheid. Maar dat mag niet betekenen dat leugens de waarheid worden. De relatie tussen feit en fictie was van oudsher andersom! Veel fictie vindt zijn inspiratie in feiten. De bijbel, de Ilias, de Odyssee, noem maar op. Tegelijk heb je fictie nodig om feiten open te breken! Dat gegeven raakt het hart van ons instituut. Eén van de top-talenten op dit moment is onze alumnus Chaim van Luit. Ik heb een supergoed werk van hem in bruikleen genomen dat feit en fictie haarscherp naar voren brengt: een swastika van neonbuizen die niet functioneert vanwege een voortdurende kortsluiting. De vorm herkennen we, maar wordt door een fout nooit helemaal zichtbaar: hangt daar wel een swastika?

‘Ik wil de ogen op steeltjes zetten.’

digitaal – fysiek

We zijn druk bezig om ons gebouw 5G-geschikt of hoger maken. En veel mensen vragen mij: kunnen we straks thuis blijven werken? Aan de andere kant kunnen we niet ontkennen dat digitaal werken veel toeval uitsluit en dat is vaak de kern van creativiteit waar het bij ons allemaal om draait.

morgen – overmorgen

In het kunstonderwijs is dat een actueel thema. In de begeleiding speelt intimiteit een grote rol. Maar dat kan ook gevoelens van onveiligheid met zich meebrengen. Studenten beleven het maken van contact nu als lastiger, maar houden hun behoefte aan veiligheid. Het digitale gesprek met een begeleider wordt tegelijk veel directer, brutaler, korter in de taal. De kwaliteit van dat gesprek staat dus onder druk. Intimiteit én veiligheid moeten allebei gewaarborgd blijven.

Wat doen mensen die vooruit willen als alles op zijn grondvesten trilt? Wat dachten zij op donderdag de 12e maart 2020, de dag dat de eerste lockdown werd afgekondigd? Wat deden ze in die eerste dagen en weken? Hoe veranderde hun blik op de wereld? En hoe reflecteren zij op typische 'corona-tegenstellingen' als digitaal-fysiek en controle-vrijheid?

Tys van Elk, LIOF.

Xavier Cortenraedt, Chapeau.

Simone van Trier, dagvoorzitter, presentator.

Paul Rinkens, Happy Fuel en Holikiday.

Saskia Goetgeluk, Brightlands Campus Greenport Venlo.

Frans Pollux, zanger, schrijver.

David Deprez en Nico Haenen, Lumière Cinema.

Helen Mertens, Maastricht UMC+.

Rob Müller, Nea International.

Camille Oostwegel, Oostwegel Collection.

Brigitte van Eck, Munttheater Weert.

Karin Straus, Rieken & Oomen.

Jan-Paul Rutten, Gulpener Bierbrouwerij.

Christine van Basten, Gemeente Beek.

Dorrie Eilers, Neptunus Structures.

Edwin Jacobs, Maastricht Institute of Arts.

MARTIJN KAGENAAR
positionering & profilering